

ПАСТАНОВА

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

30 лістапада 2017 г. № 156

г. Мінск

г. Минск

Аб унясенні змяненняў і дадаткаў у пастанову Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь ад 27 лістапада 2012 г. № 133

На падставе часткі другой пункта 7 артыкула 151 Кодэкса Рэспублікі Беларусь пра адукацыю Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь **ПАСТАНАЎЛЯЕ:**

1. Унесці ў вучэбную праграму дашкольнай адукацыі, зацверджаную пастановай Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь ад 27 лістапада 2012 г. № 133, наступныя змяненні:

частку сёмую тлумачальнай запіскі выкладзі ў наступнай рэдакцыі:

«Змест адукацыйных паслуг звыш базавага кампанента — «Харэаграфія», «Замежная мова», «Дзіцячае ручное ткацтва», «Майстэрня тэхнічнага канструявання», «Творчая майстэрня», «Дзіцячы фітнес», «Юныя турысты» — вызначаецца заканамернасцямі развіцця дзяцей у дашкольным узросце і не павінен перавышаць максімальна магчымую нагрузку на выхаванца, вызначаную тыповым вучэбным планам. Ён не дубліруе змест базавага кампанента і спрыяе пашырэнню, раскрыццю магчымасцей і задавальненню індывідуальных патрэбнасцей кожнага выхаванца з улікам зоны яго бліжэйшага развіцця ва ўмовах розных відаў дзейнасці»;

падрадкавую заўвагу «*» выкладзі у наступнай рэдакцыі:

«*Вучэбныя гадзіны, адведзеныя на рэалізацыю адукацыйных паслуг звыш зместу наступных адукацыйных абласцей: «Развіццё маўлення і культура маўленчых зносін: «Замежная мова» (Дадатак 2); «Мастацтва»: «Дзіцячае ручное ткацтва» (Дадатак 3), «Харэаграфія» (Дадатак 4), «Майстэрня тэхнічнага канструявання» (Дадатак 5), «Творчая майстэрня» (Дадатак 6); «Фізічная культура»: «Дзіцячы фітнес» (Дадатак 7), «Юныя турысты» (Дадатак 8)»; дадатак 2 да гэтай вучэбнай праграмы выкладзі ў новай рэдакцыі (прыкладаецца);

дапоўніць вучэбную праграму дадаткамі 5—8 (прыкладаюцца).

2. Сапраўдная пастанова ўступае ў сілу праз 15 працоўных дзён пасля падпісання.

Міністр

І.В. Карпенка

Дадатак 2
да вучэбнай праграмы
дашкольнай адукацыі
(у рэдакцыі пастановы
Міністэрства адукацыі
Рэспублікі Беларусь
30 лістапада 2017 г. № 156)

Адукацыйная вобласць:
РАЗВІЦЦЕ МАЎЛЕННЯ І КУЛЬТУРА МАЎЛЕНЧЫХ ЗНОСІН
Замежная мова

Мэта: развіваць лінгвістычныя і камунікатыўныя здольнасці дзяцей дашкольнага ўзросту ў працэсе вывучэння замежнай мовы.

Задачы

Сярэдняя група (ад чатырох да пяці гадоў):

фарміраваць цікавасць, станоўчыя адносіны да замежнай мовы;
забяспечваць і падтрымліваць станоўчую матывацыю пры вывучэнні замежнай мовы;

развіваць лінгвістычныя здольнасці дзяцей;

садзейнічаць развіццю і задавальненню патрэбнасці дзіцяці ў зносінах з аднагодкамі праз гульню на замежнай мове;

ствараць спрыяльныя ўмовы для развіцця камунікатыўных здольнасцей;

фарміраваць элементарныя навыкі зносін, уменне вырашаць камунікатыўныя задачы пры абмежаваным валоданні мовай;

спрыяць авалоданню дзецьмі элементамі сацыяльнага і маўленчага этыкету, культуры паводзін і зносін на замежнай мове;

фарміраваць пазітыўныя міжасобасныя ўзаемаадносіны ў групе дашкольнікаў;

выкарыстоўваць зносіны на замежнай мове для фарміравання ў дзяцей пазітыўнай «Я-канцэпцыі», упэўненасці ў сабе.

Старшая група (ад пяці да сямі гадоў):

працягваць фарміраванне цікавасці, станоўчых адносін да замежнай мовы;

падтрымліваць станоўчую матывацыю пры вывучэнні замежнай мовы;

развіваць моўныя здольнасці, першасныя ўменні і навыкі маўленчых зносін (разуменне і маўленне) у тыповых для дашкольнага ўзросту сітуацыях у такім аб'ёме маўленчых адзінак, якія б дазволілі ажыццяўляць рэальныя зносіны на замежнай мове;

спрыяць набыццю дзецьмі пачатковых лінгвістычных ведаў (у вобласці фанетычнай, слоўнай, ідыяматычнай, сістэмнай, часткова марфалагічнай і сінтаксічнай будовы іншамоўнага маўлення);

выхоўваць цікавасць і павагу да культуры, традыцый, звычаяў і нормаў людзей, якія размаўляюць на іншай мове, разумныя і абгрунтаваныя паводзіны пры ўзаемадзеянні моў і культур, заахвочваць да агульнага

развіцця навыкаў сацыяльнай камунікацыі;

спрыяць пашырэнню агульнага кругагляду (краіназнаўчыя матэрыялы, прадстаўленыя ў даступнай зямальнай форме, элементы дзіцячай культуры краін мовы, якая вывучаецца, казак, песень, вершаў, любімых персанажаў з казак і мультфільмаў і інш.);

падрыхтаваць да далейшага, больш свядомага вывучэння замежнай мовы;

выкарыстоўваць працэс навучання замежнай мове для выхавання такіх якасцей, як творчая актыўнасць, самастойнасць, працавітасць, уменне работаць у калектыве, фарміраваць цікавасць да іншых народаў і краін;

ствараць умовы і стымуляваць развіццё вобразнага мыслення дзіцяці, увагі, памяці, уяўлення, самарэгуляцыі;

выкарыстоўваць зносіны на замежнай мове для задавальнення патрэбнасці дзяцей у самасцвярджэнні і прызнанні людзьмі, якія акружаюць; працягваць спрыяць фарміраванню ў дзяцей пазітыўнай «Я-канцэпцыі», упэўненасці ў сабе.

Задачы ставяцца з улікам дасягнення мэт і ўяўляюць сабой тактыку навучання, накіраваную на фарміраванне моўных навыкаў (фанетычных, граматычных, лексічных), навыкаў разумення іншамоўнага маўлення на слых і рашэнне элементарных камунікатыўных задач у спецыяльна арганізаваных гульнявых сітуацыях.

Правільнае рашэнне пастаўленых задач у працэсе навучання замежнай мове дазволіць унесці свой уклад у гарманічнае рознабаковае развіццё дзіцяці і фарміраванне перадумоў да будучай навучальнай дзейнасці.

Формы арганізацыі дзіцячай дзейнасці

Пры арганізацыі працэсу дашкольнай адукацыі неабходна аптымальна ўлічваць узроставыя асаблівасці дзяцей, рацыянальна выкарыстоўваць дынаміку іх развіцця і правільна вызначаць мэты, задачы, сродкі, метадыку і тэхналогіі навучання. Таму вядучымі прынцыпамі становяцца прынцыпы зносін, матывацыі, зместу дзейнасці, гульнявога мадэліравання жыццёвых сітуацый і іх рэалізацыі.

Дзіця павінна быць непасрэдным і актыўным удзельнікам зносін. Радасць і задавальненне ад узаемадзеяння з аднагодкамі і дарослымі, сумесная творчасць і поспех, атрыманы ў выніку зносін, могуць стаць матывамі сумеснай дзейнасці пры вывучэнні замежнай мовы. Як фарміраванне камунікатыўных уменняў на роднай мове палягчае камунікацыю на замежнай, так і замежная мова, несумненна, спрыяе зносінам на роднай мове. Замежная мова выступае дадатковым сродкам да дасягнення канкрэтных вынікаў такіх зносін.

Перад педагогамі, якія навучаюць дзяцей дашкольнага ўзросту замежнай мове, стаіць даволі адказная задача, паколькі пачатковы этап знаёмства з новай мовай з'яўляецца важным момантам у жыцці дзяцей. Таму працэс вывучэння новай мовы павінен праходзіць пад вопытным

педагогічным кіраўніцтвам.

Пры навучанні замежнай мове важна:

выбіраць метады навучання, якія адпавядаюць узроставым асаблівасцям дзяцей дадзенага ўзроставага перыяду;

выкарыстоўваць сітуацыі, у якіх дзеці праяўляюць сябе найбольш спантанна, непасрэдна (у працэсе гульні, прагулкі, падчас фізкультурна-аздараўленчай дзейнасці, на музычных занятках і г. д.);

улічваць індывідуальныя асаблівасці і тып успрымання дзяцей (аудыяльны, зрокавы, кінэтычны);

адбіраць моўны матэрыял з улікам наяўных ведаў на роднай мове, не перагружаючы дзяцей вялікай колькасцю матэрыялу;

ствараць умовы для свядомага ўспрымання іншамоўнага маўлення, увесць час змяняючы парадак маўленчых дзеянняў (пытанняў, зваротаў, назваў прадметаў і г. д.) для таго, каб дзеці рэагавалі на сэнс сказанага, а не механічна запаміналі бессэнсоўны гукавы рад;

не дапускаць стамлення дзяцей, таму што гэта можа прывесці да страты цікавасці да замежнай мовы, для чаго неабходна некалькі разоў за заняткі праводзіць гульні з элементамі руху.

Пры навучанні рэкамендуюцца наступныя арганізацыйныя формы:

1. Заняткі праводзяцца два разы на тыдзень па 30 мінут.

Зносіны з дзецьмі на замежнай мове мэтазгодна ажыццяўляць таксама і падчас розных рэжымных момантаў: зарадкі, пад'ёму, апранання, падрыхтоўкі да прыёму ежы, прагулкі, а таксама на занятках па фізічнай культуры, спевах, маляванню, працы.

2. Заняткі вядуцца ў форме гульні, якой належыць вядучая роля ў працэсе навучання замежнай мове дзяцей дашкольнага ўзросту.

Гульні могуць быць дыдактычнымі і музыка-дыдактычнымі, настольнымі, рухавымі і адбіраюцца педагогам у залежнасці ад тэмы заняткаў і пастаўленых задач: для фарміравання моўных навыкаў (фанетычных, лексічных, граматычных), выхавання ўважлівасці, скорасці рэакцыі, для зняцця стамлення (фізкультурныя паўзы). Некаторыя гульні можна выкарыстоўваць пры вывучэнні розных тэм.

У працэсе гульні развіваецца ўяўленне, адбываецца міжвольнае запамінанне новых слоў, маўленчых узораў і граматычных форм. Гульня дапамагае актывізаваць выхаваўча-адукацыйны працэс, робіць яго займальным і дае велізарныя магчымасці для творчасці як дзяцей, так і педагога. Гуляючы ў развіццёвыя пазнавальныя гульні, дзеці лягчэй запамінаюць прадметы і дзеянні на замежнай мове. Гульня дапамагае замацаванню і сістэматызацыі вывучаемага матэрыялу, але без сумнага паўтарэння і завучвання, і дапамагае развіваць у дашкольнікаў мысленне, кемлівасць, памяць, уменне самастойна вырашаць праблемы, а таксама развівае ў іх увагу, сканцэнтраванасць і ўседлівасць.

3. Заняткі праводзяцца з абавязковым выкарыстаннем нагляднасці, якая з'яўляецца неабходным момантам на ўсіх этапах навучання як пры ўвядзенні і замацаванні моўнага матэрыялу, так і пры кантролі яго засваення.

На першым этапе навучання вялікая ўвага надаецца прадметнай нагляднасці — цацкам, лялькам, розным прадметам ужытку, малюнкам.

На наступных стадыях можна выкарыстоўваць таксама тэматычныя настольныя навучальныя і развіццёвыя гульні (кубікі, пазлы, лато, даміно); разнастайную нагляднасць у выглядзе схем, сімвалаў, абазначэнняў і інш.

4. Гульні зносіны на замежнай мове па-за рэгламентаванымі заняткамі, накіраваныя на замацаванне матэрыялу, вывучанага на занятках:

настольныя гульні;

рухавыя гульні;

падрыхтоўка і правядзенне ранішнікаў, свят, інсцэнаваных казак на замежнай мове.

5. Заняткі з выкарыстаннем аўдыёзапісаў, удзелаў музычных работнікаў пры развучванні песенек на замежнай мове.

6. Работа з друкаваным словам.

У старшым дашкольным узросце дзеці пачынаюць выяўляць асаблівую цікавасць да кнігі, чытання і пісьма, з задавальненнем пазнаюць літары, спрабуюць іх вымаўляць. Гэту цікавасць да друкаванага слова можна развіваць і пры навучанні замежнай мове, выкарыстоўваючы комплексны падыход, які нараўне з традыцыйнымі вуснымі формамі навучання ўключае і работу з друкаваным словам.

Ранняе знаёмства з правільнымі ўзорамі пісьмовага маўлення спрыяе авалоданню алфавітам, графічнай сістэмай замежнай мовы з адначасовым засваеннем графемна-фанетычных адпаведнасцей, развівае ў дзяцей навыкі пасіўнага чытання і пісьма, якія ў сваю чаргу з'яўляюцца асновай для граматычнага чытання і пісьма на наступных этапах навучання.

Можна паспяхова выкарыстоўваць подпісы да малюнкаў на замежнай мове. Словы-подпісы прызначаны для актыўнага выкарыстання зрокавай памяці дзяцей. Яны мысленна «трымаюць» вобраз літары і слова і потым па правільным узору вучацца правільна складаць з літар англійскага (французскага, нямецкага) алфавіту (разразнога або ў выглядзе кубікаў) словы, падпісаныя пад малюнкамі; выконваць заданні на знаходжанне прапушчанай літары ў слове. Гэта дапамагае найбольш паспяхова ў зямальнай гульнівай форме і без асаблівых намаганняў дасягнуць канчатковай мэты — вывучыць англійскі (французскі, нямецкі) алфавіт.

7. Зносіны з дзецьмі на занятках па замежнай мове спачатку вядуцца на рускай мове. Паступова педагог пераходзіць на замежную мову, даючы рускі пераклад, калі гэта неабходна. З часам патрэбнасць ў рускім перакладзе адпадае.

Пасіўны слоўнік дзяцей фарміруецца з лексікі, якая ўвесь час выкарыстоўваецца педагогам і ўключае тыповыя выразы пры правядзенні заняткаў і з'яўляецца ў сутнасці моўным матэрыялам для аўдзіравання, які дзеці павінны разумець і адэкватна на яго рэагаваць. Паступова пасіўная лексіка пераходзіць ў актыўную.

8. Важным момантам з'яўляецца ацэнка поспехаў дзяцей. Гэта цікава і дзецям, і іх бацькам. Катэгарычна нельга ставіць якія-небудзь адзнакі. Трэба

абавязкова станоўча ацаніць работу ўсіх дзяцей, а лепшых адзначыць асабліва. У якасці заахвочвання, не ўлічваючы ўручэнне сімвалічных узнагарод, ім можна дазволіць замяніць педагога ў правядзенні якой-небудзь гульні або агульваць якога-небудзь «госця».

Адной з форм падвядзення вынікаў навучання могуць стаць выступленні перад бацькамі, перад дзецьмі іншай групы, арганізацыя тэматычных і святочных ранішнікаў, драматызацыя казак, касцюміраваны ранішнік загадак, прадстаўленне ляльнага тэатра, правядзенне конкурса-выступлення, напрыклад, «Што мы ўмеем расказаць па-англійску (па-французску, па-нямецку)?» + або «Чаму мы навучыліся?».

Для дасягнення станоўчага выніку пры навучанні важна ўзаемадзеянне педагога, які праводзіць заняткі па замежнай мове, з іншымі педагогамі, а таксама з бацькамі.

Змест навучання

Праграма па замежнай мове разлічана на два гады — па 28 гадзін на год для кожнай узроставай групы (сярэдняй — ад чатырох да пяці гадоў, старшай — ад пяці да сямі гадоў).

Змест навучання замежнай мове ва ўстанове дашкольнай адукацыі павінен забяспечыць фарміраванне такога набору моўных уменняў і навыкаў, якія неабходны для практычнага валодання замежнай мовай і адпавядаюць інтарэсам і патрэбнасцям дзяцей дашкольнага ўзросту вызначанай узроставай групы — 5 і 6 гадоў. Педагогу даецца шырокае поле для творчай работы: ён можа адбіраць, дапаўняць, канкрэтызаваць тэматычны і моўны матэрыял у залежнасці ад узроставага перыяду, года навучання, узроўня развіцця дзяцей і метадычнага забеспячэння.

Ад педагогаў залежыць, чым стане для дзіцяці першая сустрэча з замежнай мовай, які ўклад унясе гэта навучанне ў яго выхаванне і агульнае развіццё.

Змест навучання ўключае моўны матэрыял (фанетычны, лексічны, граматычны), прадметна-тэматычны змест, які ўключае сферы, тэматыку і сітуацыі іншамоўных зносін.

Вызначаючы моўны змест навучання, неабходна ўлічваць частотнасць матэрыялу, яго семантычную і граматычную каштоўнасць, прастату і даступнасць дзецям дашкольнага ўзросту. Вядучым прынцыпам адбору моўнага матэрыялу з'яўляецца прынцып камунікатыўнай мэтазгоднасці адбіраемага матэрыялу. Характар моўнага матэрыялу вызначаецца ўзроставымі этапамі псіхічнага і маўленчага развіцця дзяцей, г. зн. выкарыстаны для навучання матэрыял павінен уключаць неабходныя паняцці, значэнні і абзначэнні, якія павінны быць суаднесены з тыповымі сітуацыямі зносін дашкольнікаў, іх агульнай і гульнявой дзейнасці.

Тэматыка па замежнай мове павінна пераклікацца з матэрыялам, які выкарыстоўваецца ва ўстановах дашкольнай адукацыі для развіцця маўлення на роднай мове. Але яна не павінна апырэдзваць тэматыку па развіцці

роднага маўлення і ісці пасля таго, як адпаведны матэрыял будзе засвоены на роднай мове, каб не ствараць дзецям дадатковых цяжкасцей.

Моўны матэрыял (на прыкладзе англійскай мовы)

Фанетычны. Авалоданне гукамі англійскай мовы, інтанацыяй простых апавядальных (сцвярджальных і адмоўных) і пыталых сказаў.

Лексічны. Авалоданне (прадуктыўнае) да 150 лексічнымі адзінкамі за кожны год навучання.

Граматычны. Маўленчыя ўзоры з дзеясловамі *to be, to have*, мадальным дзеясловам *can* і знамянальнымі дзеясловамі ў *Present Indefinite*. Зварот *There is*. Сцвярджальная, пыталая і адмоўная формы паказаных структур. Агульнае і спецыяльнае пытанні. Загадны лад. Адзіночны і множны лік назоўнікаў. Артыклі. Асабовыя і прыналежныя займеннікі. Прыметнікі. Лічэбнікі да 10. Прыназоўнікі.

Прадметна-тэматычны змест

1. Этыкетныя зносіны (формы прывітання і развітання, знаёмства, выказванне ветлівай просьбы, падзякі за дапамогу, віншаванне з днём нараджэння).

2. Пазнавальна-практычная сфера (любімыя цацкі, жывёлы, казкі і іх героі, персанажы мультфільмаў, прадметы ўжытку, лічэнне, колеры, прырода).

3. Сямейная сфера (склад сям'і, імёны, узрост, месца жыхарства, прафесіі, ежа, посуд, часткі цела).

4. Сацыяльна-культурная сфера (цырк, заапарк, жывёлы ў нашым доме, на вуліцы, на дачы, у вёсцы).

Сярэдняя група (ад чатырох да пяці гадоў)

1. Этыкетныя зносіны.

Знаёмства. Прывітанне. Формы прывітання і развітання. Выказванне падзякі. Віншаванне з днём нараджэння. Маўленчыя ўзоры з дзеясловам *to be* тыпу *I am glad to see you*.

Формы рэалізацыі: уступная размова. Знаёмства з асаблівасцямі англійскага вымаўлення на матэрыяле фанетычнай казкі. Выкарыстанне цацак, лялек, малюнкаў. Слуханне і завучванне песні-вітання.

Час, адведзены на вывучэнне зместу: 2 вучэбныя гадзіны.

2. Пазнавальна-практычная сфера.

Цацкі. Любімыя цацкі. Героі мультфільмаў. Казачныя персанажы. Увядзенне новых слоў па тэме і маўленчых узораў з дзеясловамі *to be, to have* тыпу *I am hungry. I am angry. She is/was hungry. She was angry. I have... I am glad. I have... She/he has...*

Формы рэалізацыі: фанетычная казка. Слуханне і завучванне

рыфмовак, песень і вершаў па тэме. Узаемадзеянне ў форме «пытанне — адказ». Харавая дэкламацыя. Прапануемыя гульні: «Рэха», «Што знікла?», «Магазін цацак», «Тэлефон». Зносіны з лялькамі. Сумесная творчасць педагог — дзіця: выраб папяровых лялек (герояў казак пра жывёл) па выкрайках. Настольныя дыдактычныя і развіццёвыя гульні (кубікі, пазлы).

Час, адведзены на вывучэнне зместу: 5 вучэбных гадзін.

Лічэнне. Колеры. Увядзенне новых слоў і маўленчых узораў. Лічэбнікі ад 1 да 5. Прыметнікі, якія абазначаюць колер, якасць, даўжыню, стан прадмета. Маўленчыя ўзоры з дзеясловам *to be* ў *Present Simple*. Агульныя пытанні тыпу *Where is...? Which is taller? What can we tell about...?*

Формы рэалізацыі: фанетычная казка. Слуханне і завучванне рыфмовак, лічылак па тэме. Выкананне каманд. Рухавыя гульні з мячом. Прапануемыя саборніцкія гульні: «Хто хутчэй?», «Хто больш ведае?», «Хованкі». Фізікультурныя размінкі. Настольныя дыдактычныя і развіццёвыя гульні (кубікі, пазлы).

Час, адведзены на вывучэнне зместу: 4 вучэбныя гадзіны.

Мой дом. Увядзенне новых слоў і маўленчых узораў. Прадметы ў доме. Мэбля. Прыназоўнікі: *in, on, at, near, between, behind, under, in front of*. Агульнае пытанне *Where is...?*

Формы рэалізацыі: фанетычная казка. Слуханне і завучванне рыфмовак і вершаў па тэме. Сітуацыйныя, саборніцкія гульні. Прапануемыя гульні: «Рэха», «Што знікла?», «Хто больш памятае?», «Тэлефон», «Перакладчык». Зносіны з лялькамі. Настольныя дыдактычныя і развіццёвыя гульні (кубікі, пазлы).

Час, адведзены на вывучэнне зместу: 2 вучэбныя гадзіны.

3. Сямейная сфера.

Мая сям'я. Увядзенне новых слоў і маўленчых узораў *Do you...? — Yes, I do*. Склад сям'і, імёны, узрост, сямейны альбом. Займеннікі (асабовыя і прыналежныя). Маўленчыя сітуацыі з дзеясловамі *to be, to have*.

Формы рэалізацыі: фанетычная казка. Слуханне і завучванне рыфмовак, песень і вершаў па тэме. Дыялогі. Драматызацыя вывучанага матэрыялу. Выкарыстанне нагляднасці (лялькі, цацкі, фатаграфіі членаў сям'і). Настольныя дыдактычныя і развіццёвыя гульні (кубікі, лато, даміно).

Час, адведзены на вывучэнне зместу: 2 вучэбныя гадзіны.

Ежа. Посуд. Увядзенне новых слоў і маўленчых узораў. Снеданне, абед, чаяпіцце, вячэра. Візіт у госці. Любімая ежа. Маўленчыя ўзоры тыпу *I like... They like... I see... Let me see... Who likes...? Do you like...? — Yes, I do. And I like... too. I can see... Get up... Eat, please. Say it again.*

Формы рэалізацыі: фанетычная казка. Слуханне (аўдзіраванне) і завучванне рыфмовак і вершаў па тэме. Супрацоўніцтва, просьба — рэакцыя на просьбу. Драматызацыя вывучанага матэрыялу. Выкарыстанне нагляднасці (лялькі, цацкі, карткі з малюнкам прадметаў па вывучаемых тэмах). Настольныя дыдактычныя і развіццёвыя гульні (кубікі, пазлы, лато, даміно).

Час, адведзены на вывучэнне зместу: 6 вучэбных гадзін.

Часткі цела. Назвы частак цела. Апісанне знешнасці герояў казак і сваіх сяброў. Маўленчыя ўзоры ў загадным ладзе тыпу *Go to... Come here. Take... Give me/him... Tell me, please.*

Формы рэалізацыі: фанетычная казка. Ролевая гульня «У доктара». Выкананне каманд. Спэборніцкія гульні. Фізікультурная размінка. Пальчыкавыя гульні.

Час, адведзены на вывучэнне зместу: 2 вучэбныя гадзіны.

4. Сацыяльна-культурная сфера.

Жывёлы. Запарк. Увядзенне новых слоў і маўленчых узораў. Жывёлы хатнія і дзікія. Наведванне запарка. У бабулі ў вёсцы. Адзіночны і множны лік назоўнікаў. Звароты *There is... / There are...*

Формы рэалізацыі: фанетычная казка. Слуханне і завучванне рыфмовак і вершаў па тэме. Драматызацыя сюжэтных і чароўных казак, напрыклад, «Тры мядзведзі», «Церамок» і інш., падарожжы ў краіну любімых казачных персанажаў. Выкарыстанне нагляднасці (лялькі, цацкі, карткі з малюнкам жывёл). Настольныя дыдактычныя і развіццёвыя гульні (кубікі, пазлы).

Сумесная творчасць педагог — дзіця: расфарбоўванне малюнкаў жывёл.

Час, адведзены на вывучэнне зместу: 5 вучэбных гадзін.

Старшая група (ад пяці да шасці гадоў)

1. Этыкетныя зносіны.

Прывітанне. Формы прывітання і развітання ў розны час дня. Выказванне падзякі.

Формы рэалізацыі: паўтарэнне фанетычнай казкі. Этыкетнае ўзаемадзеянне: прыход сяброў, суседзяў, казачных герояў і г. д.

Выкарыстанне цацак, лялек, малюнкаў. Слуханне і завучванне рыфмовак, песень і вершаў па тэме.

Час, адведзены на вывучэнне зместу: 2 вучэбныя гадзіны.

2. Пазнавальна-практычная сфера.

Ежа. У магазіне. Паўтарэнне і ўвядзенне новых слоў і маўленчых узораў: *Will you buy...? Give me... please.* Адзіночны і множны лік назоўнікаў.

Формы рэалізацыі: слуханне і завучванне рыфмовак, песень і вершаў па тэме. Прапануемыя гульні: «Рэха», «Што знікла?», «Магазін цацак», «Тэлефон». Дыялогі. Настольныя дыдактычныя і развіццёвыя гульні (кубікі, лато, даміно).

Час, адведзены на вывучэнне зместу: 6 вучэбных гадзін.

Колеры. Лічэбнікі ад 1 да 10. Паўтарэнне і ўвядзенне новых слоў і маўленчых узораў. Лічэбнікі ад 1 да 10. Прыметнікі, якія абазначаюць колер, якасць, даўжыню, стан прадмета.

Формы рэалізацыі: слуханне і завучванне рыфмовак, песень, лічылак па тэме. Выкананне каманд. Рухавыя гульні з мячом. Спэборніцкія гульні: «Хто хутчэй?», «Хто больш ведае?», «Хованкі». Фізікультурныя размінкі.

Час, адведзены на вывучэнне зместу: 4 вучэбныя гадзіны.

Прырода. Увядзенне новых слоў і маўленчых узораў па тэме тыпу *What do you do in spring/winter/...? I like to swim/ski/skate/...* Пору года. Зімнія і летнія віды спорту.

Формы рэалізацыі: слуханне (аўдзіраванне) і завучванне рыфмовак і вершаў па тэме. Драматызацыя вывучанага матэрыялу. Выкарыстанне нагляднасці (лялькі, цацкі, карткі з малюнкам). Настольныя гульні (кубікі, пазлы).

Час, адведзены на вывучэнне зместу: 2 вучэбныя гадзіны.

3. Сямейная сфера.

Сям'я. Прафесіі. Паўтарэнне тэмы «Мая сям'я». Увядзенне новых слоў і маўленчых узораў па тэме тыпу *What is your name? How old are you? Where do you live? This is my father/mother/ brother/...* Склад сям'і, імёны, узрост, месца жыхарства.

Формы рэалізацыі: слуханне і завучванне рыфмовак і вершаў па тэме. Драматызацыя вывучанага матэрыялу. Выкарыстанне нагляднасці (лялькі, цацкі, фатаграфіі членаў сям'і). Сітуацыйна-ролевыя гульні: «Прыход Дзеда Мароза», «Прыход сяброў, суседзяў», «Прыход казачных герояў», «Кім быць?» і г. д. Настольныя дыдактычныя і развіццёвыя гульні (кубікі, лато, даміно).

Час, адведзены на вывучэнне зместу: 6 вучэбных гадзін.

4. Сацыяльна-культурная сфера.

Жывёлы. У цырку. Паўтарэнне лексікі па тэме «Жывёлы». Увядзенне новых маўленчых узораў. Казачныя персанажы. Загадкі пра жывёл. Мадальны дзеяслоў *can* з дзеясловамі руху ў *Present Simple* ў пытальнай і адмоўнай форме.

Формы рэалізацыі: слуханне і завучванне рыфмовак і вершаў па тэме. Драматызацыя сюжэтных казак па вывучаным матэрыяле: гульні «Рэпка», «Церамок». Выкарыстанне нагляднасці (лялькі, цацкі, карткі з малюнкам казачных герояў і жывёл). Настольныя дыдактычныя і развіццёвыя гульні (кубікі, лато, даміно).

Час, адведзены на вывучэнне зместу: 6 вучэбных гадзін.

На вуліцы. Правілы дарожнага руху. Увядзенне новых маўленчых узораў па тэме тыпу *Go! Stop! Be careful! Don't worry! And you do so.*

Формы рэалізацыі: слуханне і завучванне рыфмовак і вершаў па тэме. Сітуацыйна-ролевыя гульні: «Што такое добра і што такое дрэнна?», «Святлафор». Дыялогі.

Час, адведзены на вывучэнне зместу: 2 вучэбныя гадзіны.

Старшая група

(ад шасці да сямі гадоў)

Паўтарэнне раней вывучанага моўнага матэрыялу

Этыкетныя зносіны. Пазнавальна-практычная сфера. Сямейная сфера. Сацыяльна-культурная сфера. Рэкамендуецца выкарыстоўваць

дадатковы моўны матэрыял, уключаны ў дапаможнік для педагогаў устаноў дашкольнай адукацыі: С. Х. Гомза. «Англійская мова для дашкольнікаў».

Моўны матэрыял (на прыкладзе французскай мовы)

Фанетычны. Авалоданне гукамі французскай мовы, інтанацыяй простых апавядальных (сцвярджальных і адмоўных) і пыталых сказаў.

Лексічны. Авалоданне (прадуктыўнае) да 150 лексічнымі адзінкамі за кожны год навучання.

Граматычны. Маўленчыя ўзоры з дзеясловамі *être, avoir* і знамянальнымі дзеясловамі ў *présent*. Звароты *c'est, ce sont, il y a*. Сцвярджальная, пыталая і адмоўная формы паказаных структур. Агульнае і спецыяльнае пытанні. Загадны лад. Асабовыя займеннікі. Прыналежныя прыметнікі. Вызначальны, невызначальны, частковы артыклі. Адзіночны і множны лік назоўнікаў. Жаночы род назоўнікаў. Адзіночны і множны лік прыметнікаў. Жаночы род прыметнікаў. Лічэбнікі да 10. Прыназоўнікі.

Прадметна-тэматычны змест

1. Этыкетныя зносіны (формы прывітання і развітання, знаёмства, выказванне ветлівай просьбы, падзякі за дапамогу, віншаванне з днём нараджэння).

2. Пазнавальна-практычная сфера (любімыя цацкі, жывёлы, казкі і іх героі, персанажы мультфільмаў, прадметы ўжытку, лічэнне, колеры, прырода).

3. Сямейная сфера (склад сям'і, імёны, узрост, месца жыхарства, прафесіі, ежа, посуд, часткі цела).

4. Сацыяльна-культурная сфера (цырк, заапарк, жывёлы ў нашым доме, на вуліцы, на дачы, у вёсцы).

Сярэдняя група (ад чатырох да пяці гадоў)

1. Этыкетныя зносіны.

Знаёмства. Прывітанне. Формы прывітання і развітання. Знаёмства аднаго з адным. Прадстаўленне адно аднаго. Выказванне падзякі. Віншаванне з днём нараджэння.

Формы рэалізацыі: Паўтарэнне асаблівасцей французскага вымаўлення. Фанетычная размінка. Выкарыстанне цацак, лялек, малюнкаў. Дыялогі. Слуханне і завучванне песні «З днём нараджэння».

Час, адведзены на вывучэнне зместу: 2 вучэбныя гадзіны.

2. Пазнавальна-практычная сфера.

Цацкі. Любімыя цацкі. Героі мультфільмаў. Казачныя персанажы. Увядзенне новых слоў па тэме і замацаванне маўленчых узораў з дзеясловамі *être, avoir: j'ai ..., tu as ... il / elle a ...*

Формы рэалізацыі: фанетычная размінка. Слуханне і завучванне рыфмовак, песень і вершаў па тэме. Узаемадзеянне ў форме «пытанне —

адказ». Харавая дэкламацыя. Прапануемыя дыдактычныя гульні: «Рэха», «Што знікла?», «Чароўны мяшэчак»; сітуацыйна-ролевая гульня «Магазін цацак». Сумесная творчасць педагог — дзіця: выраб папяровых лялек (герояў казак пра жывёл). Выкарыстанне нагляднага матэрыялу (любімыя цацкі дзяцей, малюнкi з выявамі герояў мультфільмаў і казачных персанажаў). Настольныя дыдактычныя і развіццёвыя гульні (кубікі, пазлы).

Час, адведзены на вывучэнне зместу: 5 вучэбных гадзін.

Лічэнне. Колеры. Увядзенне новых слоў і маўленчых узораў. Лічэбнікі ад 1 да 5. Прыметнікі, якія абазначаюць колер, якасць, даўжыню, стан прадмета. Маўленчыя ўзоры з дзеясловам *être* у *présent*. Пытанні «*Comment est...? Que peux-tu dire sur ... ?*».

Формы рэалізацыі: фанетычная размінка. Слуханне і завучванне рыфмовак, лічылак па тэме. Рухавыя гульні з мячом. Прапануемыя спаборніцкія гульні: «Хто хутчэй?», «Хто больш ведае?»; дыдактычныя гульні «Лічбы ў беспарадку», «Назаві лічбы»; творчая гульня «Расфарбоўваем кветку». Настольныя дыдактычныя і развіццёвыя гульні (кубікі, пазлы).

Час, адведзены на вывучэнне зместу: 4 вучэбныя гадзіны.

Мой дом. Увядзенне новых слоў і маўленчых узораў. Прадметы ў доме. Мэбля. Прыназоўнікі: *dans, sur, loin, près de, entre, derrière, devant, sous, en face de*. Пытанні «*Où est...? Qu'est-ce qu'il y a dans la chambre?*». Зварот *il y a*.

Формы рэалізацыі: фанетычная размінка. Слуханне і завучванне рыфмовак і вершаў па тэме. Сітуацыйныя, спаборніцкія гульні. Прапануемыя дыдактычныя гульні: «Рэха», «Што знікла», «Хто больш памятае?», «Што ёсць у пакоі?». Настольныя дыдактычныя і развіццёвыя гульні (кубікі, пазлы).

Час, адведзены на вывучэнне зместу: 2 вучэбныя гадзіны.

3. Сямейная сфера.

Мая сям'я. Склад сям'і, імёны, узрост, сямейны альбом. Прыналежныя прыметнікі. Жаночы род назоўнікаў. Маўленчыя сітуацыі з дзеясловамі *avoir / être*.

Формы рэалізацыі: фанетычная размінка. Слуханне і завучванне рыфмовак, песень і вершаў па тэме. Дыялогі. Выкарыстанне нагляднасці (лялькі, цацкі, фатаграфіі членаў сям'і). Настольныя дыдактычныя і развіццёвыя гульні (кубікі, лато, даміно).

Час, адведзены на вывучэнне зместу: 2 вучэбныя гадзіны.

Ежа. Посуд. Паўтарэнне маўленчых узораў па тэме. Увядзенне новых слоў і маўленчых узораў. Снеданне, абед, полудзень, вячэра. Візіт у госці. Любімая ежа. Маўленчыя ўзоры тыпу *je préfère... / ils préfèrent ... Mange, s'il te plaît*. Пытанні «*Que manges-tu au petit déjeuner / déjeuner / souper / dîner?*». Вызначальныя і частковыя артыклі. Увядзенне новых маўленчых узораў з дзеясловамі *être, avoir* тыпу *j'ai faim, il / elle a faim; j'ai soif, il / elle a soif; je suis content*.

Формы рэалізацыі: фанетычная размінка. Слуханне і завучванне рыфмовак і вершаў па тэме. Супрацоўніцтва, просьба — рэакцыя на просьбу.

Дыялогі. Выкарыстанне нагляднасці (лялькі, цацкі, карткі з малюнкам прадметаў па вывучаемых тэмах «Ежа» і «Посуд»). Настольныя дыдактычныя і развіццёвыя гульні (кубікі, пазлы, лато, даміно).

Час, адведзены на вывучэнне зместу: 6 вучэбных гадзін.

Часткі цела. Назвы частак цела. Апісанне знешнасці герояў казак, мультфільмаў і сваіх сяброў. Маўленчыя ўзоры з дзеясловамі *être i avoir*. Маўленчыя ўзоры ў загадным ладзе: *Viens ici. Prends... Ferme... Ouvre ... Dessine ... Donne-moi / lui... Dis-moi, s'il te plaît.* **Формы рэалізацыі:** фанетычная размінка. Выкананне каманд: просьба — рэакцыя на просьбу. Ролевая гульня «У доктара». Спаборніцкія гульні. Фізікультурная размінка. Пальчыкавыя гульні.

Час, адведзены на вывучэнне зместу: 2 вучэбныя гадзіны.

4. Сацыяльна-культурная сфера.

Жывёлы. Заапарк. Увядзенне новых слоў і маўленчых узораў (*un tigre, un lion, une girafe, une vache un singe* і г. д.). Хатнія і дзікія жывёлы. Наведванне заапарка. У бабулі ў вёсцы. Адзіночны і множны лік назоўнікаў.

Формы рэалізацыі: фанетычная казка. Слуханне і завучванне рыфмовак і вершаў па тэме. Драматызацыя сюжэтных і чароўных казак, напрыклад, «Тры мядзведзі», «Церамок» і іншых, падарожжы ў краіну любімых казачных персанажаў. Выкарыстанне нагляднасці (лялькі, цацкі, карткі з малюнкам жывёл). Сітуацыйна-ролевая гульня «Наведванне заапарка»; дыдактычныя гульні «Снежны ком», «Пляскаем ў ладкі». Настольныя дыдактычныя і развіццёвыя гульні (кубікі, пазлы). Сумесная творчасць педагог — дзіця: расфарбоўванне малюнкаў жывёл.

Час, адведзены на вывучэнне зместу: 5 вучэбных гадзін.

Старшая група (ад пяці да шасці гадоў)

1. Этыкетныя зносіны.

Прывітанне. Формы прывітання і развітання ў розны час дня. Выказванне падзякі.

Формы рэалізацыі: фанетычная размінка. Этыкетнае ўзаемадзеянне: прыход сяброў, суседзяў, казачных герояў і г. д. Дыдактычная гульня «Хто ты?», сітуацыйна-ролевыя гульні «Да нас прыйшлі госці»; «У гасцях у Чырвонай Шапачцы». Выкарыстанне цацак, лялек, малюнкаў. Слуханне і завучванне рыфмовак, песень і вершаў па тэме.

Час, адведзены на вывучэнне зместу: 2 вучэбныя гадзіны.

2. Пазнавальна-практычная сфера.

Ежа. Садавіна. Гародніна. У магазіне. Паўтарэнне і ўвядзенне новых слоў і маўленчых узораў. Нацыянальная беларуская і французская кухня. Пытанні «*Que voulez-vous acheter? / Que veux-tu acheter?*». Маўленчыя ўзоры тыпу *donne-moi, s'il te plaît ... / donnez-moi, s'il vous plaît ...* Адзіночны і множны лік назоўнікаў. Невызначальны і частковы артыклі. Маўленчыя ўзоры з дзеясловамі *vouloir, acheter*.

Формы рэалізацыі: слуханне і завучванне рыфмовак, песень і вершаў па тэме. Прапануемыя дыдактычныя гульні: «Хто ты?», «Адгадай, колькі садавіны», «Снежны ком», «Што знікла?», «Гародніна або садавіна?», «Знайдзі малюнкi!», «Раскладзі малюнкi!», «Дэсерты», «Што гэта?», «Перакладчык», «Пазнай французскае слова», «Паўтары, калі правільна», «Ласун», «Што ты любіш?», «Гэта смачна?», «За сталом», «Ці любіш ты?»; спаборніцкая гульня «Хто хутчэй прынясе фрукт»; сітуацыйна-ролевыя гульні «У гасцях у Чырвонай Шапачцы», «Дзень нараджэння», «У прадуктовым магазіне». Дыялогі. Выкарыстанне нагляднасці (наборы цацак і карткі з малюнкам прадметаў па тэме «Ежа»; лялькі, цацкі). Настольныя дыдактычныя і развіццёвыя гульні (кубікі, лато, даміно).

Час, адведзены на вывучэнне зместу: 6 вучэбных гадзін.

Колеры. Лічэбнікі ад 1 да 10. Паўтарэнне і ўвядзенне новых слоў і маўленчых узораў. Лічэбнікі ад 1 да 10. Прыметнікі, якія абазначаюць колер, якасць, даўжыню, стан прадмета (*chaud — chaude, froid — froide, bas — basse, haut — haute, vieux — vieille, neuf — neuve, petit — petite, grand — grande*). Жаночы род прыметнікаў. Множны лік прыметнікаў.

Формы рэалізацыі: слуханне і завучванне рыфмовак, песень, лічылак па тэме. Выкананне каманд. Рухавыя гульні з мячом. Спаборніцкая гульня: «Хто хутчэй?». Дыдактычныя гульні: «Гуляем ў мяч», «Лічым усё вакол», «Што знікла?», «Лічбавае лато», «Кветачка-вясёлка», «Пазнай колер», «Зрабі фразу», «Якога колеру?», «Лічбы ў беспарадку», «Такія розныя прыметнікі», «Апішы мяне». Творчыя гульні «Расфарбоўваем кветку», «Пазнай і намалюй». Пальчыкавая гімнастыка «Вясёлыя лічбы».

Час, адведзены на вывучэнне зместу: 4 вучэбныя гадзіны.

Прырода. Увядзенне новых слоў і маўленчых узораў па тэме. Пытанні «*Que fais-tu en été / en hiver ?*». Маўленчыя ўзоры тыпу *j'aime nager / faire du ski / patiner ...* Пору года. Увядзенне новых канструкцый для апісання надвор'я: *il fait beau; il fait mauvais; il neige; il pleut; il fait froid; il fait chaud; il y a du vent; il y a du soleil*. Зімнія і летнія віды спорту.

Формы рэалізацыі: слуханне і завучванне рыфмовак і вершаў па тэме. Дыялогі. Выкарыстанне нагляднасці (лялькі, цацкі, карткі з малюнкам пор года, надвор'я, відаў спорту). Дыдактычныя гульні: «Такія розныя прыметнікі», «Апішы мяне», «Перакладчык», «Адгадай пару года», «Пору года», «Зімой або летам?». Калектыўная работа: аплікацыя «Восеньскае дрэва» на аснове нарыхтаваных шаблонаў. Настольныя гульні (кубікі, пазлы, лато).

Час, адведзены на вывучэнне зместу: 3 вучэбныя гадзіны.

3. Сямейная сфера.

Сям'я. Прафесіі. Святы ў сям'і: Новы год. Паўтарэнне тэмы «Мая сям'я». Увядзенне новых слоў і маўленчых узораў па тэме. Склад сям'і, імёны, узрост, месца жыхарства. Прыналежныя прыметнікі. Пытанні «*Comment t'appelles-tu? Comment s'appelle ta mère / ton père ton frère / ta soeur? Quel âge as-tu? Quel âge ton frère / ta soeur? Où habites-tu?*».

Маўленчыя ўзоры з дзеясловамі *être, avoir, s'appeler, habiter* у *présent*. Горад, у якім я жыву (славутасці).

Формы рэалізацыі: слуханне і завучванне рыфмовак і вершаў па тэме. Дыялогі. Выкарыстанне нагляднасці (лялькі, цацкі, фатаграфіі членаў сям'і). Дыдактычныя гульні «Гуляем ў мяч», «Інтэрв'ю», «Што знікла?», «Навагодні падарунак», «Знайдзі слова», «Мы гуляем па горадзе», «Пазнай слова», «Казачны лабірынт». Сітуацыйна-ролевыя гульні: «Прыход Дзеда Мароза», «Прыход сяброў, суседзяў», «Прыход казачных герояў»; спаборніцкая гульня «Хто хутчэй?». Пальчыкавая гульня «Мая сям'я». Калектыўная аплікацыя «Наш падарунак», аплікацыя «Мой дом». Настольныя дыдактычныя і развіццёвыя гульні (кубікі, лато, даміно).

Час, адведзены на вывучэнне зместу: 6 вучэбных гадзін.

4. Сацыяльна-культурная сфера.

Жывёлы. У цырку. Паўтарэнне лексікі па тэме «Жывёлы». Увядзенне новых маўленчых узораў. Казачныя персанажы. Загадкі пра жывёл. Дзеясловы руху. Маўленчыя ўзоры з дзеясловам *savoir* у значэнні «ўмець»: *je sais / je ne sais pas sauter, courir, nager, voler; tu sais tu ne sais pas...; il / elle sait il / elle ne sait pas ...* Агульныя пытанні «*Sais-tu...? Sait-il...? Sait-elle...? Sais-tu sauter, courir, nager, voler comme ...?*».

Формы рэалізацыі: слуханне і завучванне рыфмовак і вершаў па тэме. Драматызацыя сюжэтных казак па вывучаным матэрыяле: гульні «Церамок» і г. д. Дыдактычныя гульні «Запомні і пералічы», «Што знікла?», «Знайдзі жывёлу», «Чароўная кветка», «Пляскаем ў ладкі», «Ці ведаеце вы жывёл?», «Перакладчык», «Рознакаляровыя звераняты», «А ты ўмееш?», «Я ўмею», «Снежны ком», «Цыркавыя артысты». Сітуацыйна-ролевая гульня «Наведванне цырка». Спаборніцкая гульня «Хто хутчэй?». Творчая гульня «Малюем хатняга любімца». Аплікацыя «Цыркавое выступленне» на аснове нарыхтаваных шаблонаў з малюнкам звяроў у цырку. Выкарыстанне нагляднасці (лялькі, цацкі, карткі з малюнкам казачных герояў і жывёл). Настольныя дыдактычныя і развіццёвыя гульні (кубікі, лато, даміно).

Час, адведзены на вывучэнне зместу: 5 вучэбных гадзін.

На вуліцы. Транспарт. Увядзенне новых маўленчых узораў па тэме тыпу *Va! Stop! Attention!* Віды транспарту. Сігналы святлафора. Напрамкі руху. Паўтарэнне колераў. Правілы дарожнага руху.

Формы рэалізацыі: слуханне і завучванне рыфмовак і вершаў па тэме. Дыдактычныя гульні: «Што гэта?», «Чароўная кветка», «Мой транспарт», «Я падарожнік», «Пазнай транспарт». Сітуацыйна-ролевая гульня: «Святлафор». Дыялогі.

Час, адведзены на вывучэнне зместу: 2 вучэбныя гадзіны.

Моўны матэрыял

(на прыкладзе нямецкай мовы)

Фанетычны. Авалоданне гукамі нямецкай мовы, інтанацыяй простых апавядальных (сцвярджалых і адмоўных) і пыталых сказаў.

Лексічны. Авалоданне (прадуктыўнае) да 150 лексічнымі адзінкамі за кожны год навучання.

Граматычны. Маўленчыя ўзоры з дзеясловамі *sein, haben*, мадальным дзеясловам *können* і знамянальнымі дзеясловамі ў *Präsens*. Зварот *Das ist*. Сцвярджальная, пыталыная і адмоўная формы паказаных структур. Агульнае і спецыяльнае пытанні. Загадны лад. Адзіночны і множны лік назоўнікаў. Артыклі. Асабовыя і прыналежныя займеннікі. Прыметнікі. Лічэбнікі да 10.

Прадметна-тэматычны змест

1. Этыкетныя зносіны (формы прывітання і развітання, знаёмства, выказванне ветлівай просьбы, падзякі за дапамогу, віншаванне з днём нараджэння).

2. Пазнавальна-практычная сфера (любімыя цацкі, жывёлы, персанажы мультфільмаў, прадметы ўжытку, лічэнне, колеры, прырода).

3. Сямейная сфера (склад сям'і, імёны, узрост, месца жыхарства, прафесіі, ежа, посуд, часткі цела).

4. Сацыяльна-культурная сфера (цырк, заапарк, жывёлы ў нашым доме, на вуліцы, на дачы, у вёсцы).

Сярэдняя група

(ад чатырох да пяці гадоў)

1. Этыкетныя зносіны.

Прывітанне. Формы прывітання і развітання ў розны час дня. Выказванне падзякі.

Формы рэалізацыі: паўтарэнне фанетычнай казкі. Этыкетнае ўзаемадзеянне: прыход сяброў, суседзяў, казачных герояў і г. д.

Выкарыстанне цацак, лялек, малюнкаў. Слуханне і завучванне рыфмовак, песень і вершаў па тэме.

Час, адведзены на вывучэнне зместу: 2 вучэбныя гадзіны.

2. Пазнавальна-практычная сфера.

Ежа. У магазіне. Паўтарэнне і ўвядзенне новых слоў і маўленчых узораў: *Möchtest du...? Geben Sie... bitte*. Адзіночны і множны лік назоўнікаў.

Формы рэалізацыі: слуханне і завучванне рыфмовак, песень і вершаў па тэме. Прапануемыя гульні: «Рэха», «Што знікла?», «Магазін цацак», «Тэлефон». Дыялогі. Настольныя дыдактычныя і развіццёвыя гульні (кубікі, лато, даміно).

Час, адведзены на вывучэнне зместу: 6 вучэбных гадзін.

Колеры. Лічэбнікі ад 1 да 10. Паўтарэнне і ўвядзенне новых слоў і маўленчых узораў. Лічэбнікі ад 1 да 10. Прыметнікі, якія абазначаюць колер, якасць, даўжыню, стан прадмета.

Формы рэалізацыі: слуханне і завучванне рыфмовак, песень, лічылак па тэме. Выкананне каманд. Рухавыя гульні з мячом. Спаборніцкія гульні: «Хто хутчэй?», «Хто больш ведае?», «Хованкі». Фізкультурныя размінкі.

Час, адведзены на вывучэнне зместу: 4 вучэбныя гадзіны.

3. Сямейная сфера.

Сям'я. Паўтарэнне тэмы «Мая сям'я». Увядзенне новых слоў і маўленчых узораў па тэме тыпу *Wie heisst du? Wie alt bist du? Wo wohnst du? Das ist mein Vater/meine Mutter/ mein Bruder/...* Склад сям'і, імёны, узрост, месца жыхарства.

Формы рэалізацыі: слуханне і завучванне рыфмовак і вершаў па тэме. Драматызацыя вывучанага матэрыялу. Выкарыстанне нагляднасці (лялькі, цацкі, фатаграфіі членаў сям'і). Сітуацыйна-ролевыя гульні: «Прыход Дзеда Мароза», «Прыход сяброў, суседзяў», «Прыход казачных герояў», «Кім быць?» і г. д. Настольныя дыдактычныя і развіццёвыя гульні (кубікі, лато, даміно).

Час, адведзены на вывучэнне зместу: 7 вучэбных гадзін.

4. Сацыяльна-культурная сфера.

Жывёлы. У заапарку. Паўтарэнне лексікі па тэме «Жывёлы». Увядзенне новых маўленчых узораў. Казачныя персанажы. Загадкі пра жывёл. Мадалны дзеяслоў *können* з дзеясловамі руху ў пытальнай і адмоўнай форме.

Формы рэалізацыі: слуханне і завучванне рыфмовак і вершаў па тэме. Драматызацыя сюжэтных казак па вывучаным матэрыяле: гульні «Рэпка», «Церамок». Выкарыстанне нагляднасці (лялькі, цацкі, карткі з малюнкам казачных герояў і жывёл). Настольныя дыдактычныя і развіццёвыя гульні (кубікі, лато, даміно).

Час, адведзены на вывучэнне зместу: 7 вучэбных гадзін.

На вуліцы. Правілы дарожнага руху. Увядзенне новых маўленчых узораў па тэме тыпу *Geh! Stop! Pass auf! Ruhe!*

Формы рэалізацыі: слуханне і завучванне рыфмовак і вершаў па тэме. Сітуацыйна-ролевыя гульні: «Што такое добра і што такое дрэнна?», «Святлафор». Дыялогі.

Час, адведзены на вывучэнне зместу: 2 вучэбныя гадзіны.

Старшая група (ад пяці да сямі гадоў)

Паўтарэнне раней вывучанага моўнага матэрыялу

1. Этыкетныя зносіны.

Прывітанне. Формы прывітання і развітання ў розны час дня. Выказванне падзякі.

Формы рэалізацыі: паўтарэнне фанетычнай казкі. Этыкетнае ўзаемадзеянне: прыход сяброў, суседзяў, казачных герояў і г. д.

Выкарыстанне цацак, лялек, малюнкаў. Слуханне і завучванне рыфмовак, песень і вершаў па тэме.

Час, адведзены на вывучэнне зместу: 2 вучэбныя гадзіны.

2. Пазнавальна-практычная сфера.

Ежа. У магазіне. Паўтарэнне і ўвядзенне новых слоў і маўленчых узораў: *Möchtest du...? Geben Sie... bitte.* Адзіночны і множны лік назоўнікаў.

Формы рэалізацыі: слуханне і завучванне рыфмовак, песень і вершаў па тэме. Прапануемыя гульні: «Рэха», «Што знікла?», «Магазін цацак», «Тэлефон». Дыялогі. Настольныя дыдактычныя і развіццёвыя гульні (кубікі, лато, даміно).

Час, адведзены на вывучэнне зместу: 6 вучэбных гадзін.

Колеры. Лічэбнікі ад 1 да 10. Паўтарэнне і ўвядзенне новых слоў і маўленчых узораў. Лічэбнікі ад 1 да 10. Прыметнікі, якія абазначаюць колер, якасць, даўжыню, стан прадмета.

Формы рэалізацыі: слуханне і завучванне рыфмовак, песень, лічылак па тэме. Выкананне каманд. Рухавыя гульні з мячом. Спаборніцкія гульні: «Хто хутчэй?», «Хто больш ведае?», «Хованкі». Фізкультурныя размінкі.

Час, адведзены на вывучэнне зместу: 4 вучэбныя гадзіны.

3. Сямейная сфера.

Сям'я. Паўтарэнне тэмы «Мая сям'я». Увядзенне новых слоў і маўленчых узораў па тэме тыпу *Wie heisst du? Wie alt bist du? Wo wohnst du? Das ist mein Vater/meine Mutter/ mein Bruder/...* Склад сям'і, імёны, узрост, месца жыхарства.

Формы рэалізацыі: слуханне і завучванне рыфмовак і вершаў па тэме. Драматызацыя вывучанага матэрыялу. Выкарыстанне нагляднасці (лялькі, цацкі, фатаграфіі членаў сям'і). Сітуацыйна-ролевыя гульні: «Прыход Дзеда Мароза», «Прыход сяброў, суседзяў», «Прыход казачных герояў», «Кім быць?» і г. д. Настольныя дыдактычныя і развіццёвыя гульні (кубікі, лато, даміно).

Час, адведзены на вывучэнне зместу: 7 вучэбных гадзін.

4. Сацыяльна-культурная сфера.

Жывёлы. У заапарку. Паўтарэнне лексікі па тэме «Жывёлы». Увядзенне новых маўленчых узораў. Казачныя персанажы. Загадкі пра жывёл. Мадалны дзеяслоў *können* з дзеясловамі руху ў пытальнай і адмоўнай форме.

Формы рэалізацыі: слуханне і завучванне рыфмовак і вершаў па тэме. Драматызацыя сюжэтных казак па вывучаным матэрыяле: гульні «Рэпка», «Церамок». Выкарыстанне нагляднасці (лялькі, цацкі, карткі з малюнкам казачных герояў і жывёл). Настольныя дыдактычныя і развіццёвыя гульні (кубікі, лато, даміно).

Час, адведзены на вывучэнне зместу: 7 вучэбных гадзін.

На вуліцы. Правілы дарожнага руху. Увядзенне новых маўленчых узораў па тэме тыпу *Geh! Stop! Pass auf! Ruhe!*

Формы рэалізацыі: слуханне і завучванне рыфмовак і вершаў па тэме. Сітуацыйна-ролевыя гульні: «Што такое добра і што такое дрэнна?», «Святлафор». Дыялогі.

Час, адведзены на вывучэнне зместу: 2 вучэбныя гадзіны.

Навучанне іншамойным зносінам дзяцей дашкольнага ўзросту ажыццяўляецца ў працэсе мадэліравання на вучэбных занятках пералічаных сфер зносін.

Для кожнай сферы зносін дашкольнікаў адбіраюцца сітуацыі,

вызначаюцца камунікатыўныя партнёры (рэальныя і гульнявыя), характар узаемадзеяння (міжролевага і міжасобаснага) удзельнікаў зносін. Усе гэтыя кампаненты абазначаюць характар, змест і методыку навучання на вучэбных занятках, якія адпавядаюць кожнай са сфер зносін.

Прыклады сітуацый (рэальных і ўяўных), якія выбіраюцца ў залежнасці ад сферы зносін:

зносіны з членамі сям'і, сябрамі; сямейны альбом, месца жыхарства, прафесіі членаў сям'і, сваякоў і знаёмых; сямейныя святы; сямейныя планы; зносіны з малодшымі дзецьмі; сямейны адпачынак;

прыём гасцей; прыход сяброў; прыход доктара або візіт да доктара; прыход Дзеда Мароза; прыход суседзяў, казачных герояў і г. д.;

хатнія і дзікія жывёлы; наведванне запарка, цырка, бабулі ў вёсцы; наведванне магазіна (цацак, прадуктовага, які гандлюе агароднінай і інш.);

гульні, зносіны з лялькамі, цацкамі; забавы, заняткі любімай справай; рэжымныя моманты жыццядзейнасці дзіцячага саду (снеданне, абед, полудзень, вячэра, зарадка, прагулка, ціхая гадзіна і г. д.);

прадметныя заняткі (праца, маляванне, спевы і музыка, заняткі фізкультурай і інш.);

дыдактычныя і развіццёвыя гульні (лато, даміно, пазлы, кубікі і інш.); прадметна-ролевыя, спаборніцкія гульні; гульні з цацкамі і лялькамі; касцюміраваныя;

драматызацыя сюжэтных і чароўных казак, напрыклад, «Тры мядзведзі», «Церамок» і іншых, падарожжы ў краіну любімых казачных персанажаў; святы; тэматычныя размовы, напрыклад, «Што такое добра і што такое дрэнна?», «Правілы руху»; дні нараджэння і г. д.

Камунікатыўнымі партнёрамі ў залежнасці ад сітуацыі могуць быць выхавальнік, памочнік выхавальніка, настаўнік замежнай мовы, бацькі, сваякі, аднагодкі, партнёры па занятках і гульнях, рэальныя, гульнявыя і фантазійныя ролевыя партнёры, лялькі, персаніфікаваныя цацкі.

Характар узаемадзеяння падказваецца сітуацыяй:

узаемадзеянне ў форме «пытанне — адказ»;

міжасобаснае і міжролевае, гульнявое і фантазійнае ўзаемадзеянне;

дыялогі;

размова, абмен паведамленнямі і інфармацыяй, абмен уражаннямі;

супрацоўніцтва, просьба — рэакцыя на просьбу;

этыкетнае ўзаемадзеянне;

харавая дэкламацыя, драматызацыя, спевы.

Дасягненні дзіцяці ў працэсе навучання замежнай мове вызначаюцца рэальным узростам дзіцяці, які вывучае замежную мову, часам пачатку навучання, колькасцю часу, адведзенага на навучанне, аб'ёмам вывучаемага матэрыялу, методыкай навучання і ўзроўнем выкладання, індывідуальнымі якасцямі дзіцяці і асобай дарослага, які ажыццяўляе навучанне. Добрыя вынікі навучання ўзнікаюць пры ўмове супрацоўніцтва і ўзгодненых намаганняў дзіцячага сада і дома, педагогаў і бацькоў.

Дадатак 5
да вучэбнай праграмы
дашкольнай адукацыі
(у рэдакцыі пастановы
Міністэрства адукацыі
Рэспублікі Беларусь
30 лістапада 2017 г. № 156)

Адукацыйная вобласць: МАСТАЦТВА
Майстэрня тэхнічнага канструявання

Мэта: развіццё ў выхаванцаў ад 4 да 7 гадоў уменняў і спосабаў канструктыўна-тэхнічнай дзейнасці.

Сярэдняя група
(ад чатырох да пяці гадоў)

Задачы:

развіваць увагу, памяць, уяўленне, прасторавае мысленне, дробную і буйную маторыку;

вучыць:

правілам бяспечных паводзін падчас тэхнічнага канструявання;

адрозніваць віды канструктараў (мяккі, блочны, магнітны, з балтавымі злучэннямі і інш.), назвы і прызначэнне асноўных дэталеў канструктараў розных відаў (блокі, пласціны, штыфты і інш.), матэрыял, з якога яны выраблены (дрэва, пластмаса і інш.);

параўноўваць канструкцыі прадметаў па форме, памеры, знаходзіць у іх адрозненні і агульныя рысы;

канструяваць па ўзоры, па ўмовах з дэталеў канструктараў розных відаў і буйнагабарытных модуляў (будынкі, транспартныя сродкі, казачныя героі і інш.); ствараць асобныя пабудовы і канструкцыі, аб'яднаныя агульнай тэмай, сюжэтам;

выхоўваць цікавасць да тэхнічнага канструявання, эмацыянальна-каштоўнасныя адносіны да вынікаў канструктыўнай дзейнасці сваёй і аднагодкаў; жаданне абменьвацца ведамі пра канструяванне з дэталеў канструктараў розных відаў і буйнагабарытных модуляў з аднагодкамі і дарослымі, ужываць створаныя канструкцыі і пабудовы ў сумеснай гульнявой дзейнасці;

зацікавіць дарослых у сумесным канструяванні з дэталеў канструктараў, буйнагабарытных модуляў і ўжыванні створаных пабудоў у гульнявой, пазнавальна-даследчай дзейнасці.

Змест навучання

Канструяванне з дэталеў канструктараў

Засваенне правіл бяспечных паводзін падчас канструявання з дэталеў канструктараў розных відаў (мяккі, блочны, магнітны, з балтавымі

злучэннямі і інш.), асцярожнае карыстанне дэталямі канструктара з вострымі краямі (блок, штыфт і інш.).

Адрозніванне і называнне канструктыўных асаблівасцей аб'ектаў навакольнага свету: збудаванняў (гарадскі дом, сельскі дом, гараж, вежа, мост, замак, керамок і інш.), прадметаў побыту (крэсла, лава і інш.), транспартных сродкаў (грузавік, трамвай, самалёт і інш.), іх практычнага прызначэння (мост — чыгуначны, транспартны, пешаходны, самалёт — грузавы, пасажырскі, ваенны).

Вызначэнне асноўных частак канструкцыі (мост — апоры, праезная і пешаходная часткі, аркі, перакрыцці, прыступкі; будынак — падмурак, сцены, перакрыцці, вокны, дзверы, дах; самалёт — кабіна, прапелер, крылы, шасі і г. д.), называнне іх прасторавага размяшчэння (перакрыцці абапіраюцца на сцены, дах ляжыць на перакрыццях), адрозніванне асаблівасцей канструкцыі ў залежнасці ад практычнага прызначэння (у маста для транспарту шырокая праезная частка, доўгі спуск для машын, вялікія апоры; у пешаходнага маста вузкая пешаходная частка з перакрыццямі, прыступкі для спуску, маленькія апоры і г. д.).

Адрозніванне відаў канструктараў (мяккі, блочны, магнітны, з балтавымі злучэннямі і інш.), матэрыялу, з якога выраблены канструктар (дрэва, пластмаса і інш.), дэталі канструктара па памеры (вялікі — маленькі, доўгі — кароткі, шырокі — вузкі і інш.), па форме (куб, брусок, цыліндр і інш.), па прызначэнні (пласціна для перакрыццяў, штыфт для злучэння дэталей і інш.).

Канструяванне з дэталей канструктараў розных відаў (мяккі, блочны, магнітны, з балтавымі злучэннямі і інш.) па ўзоры, умовах: разглядванне аб'екта, вылучэнне ў ім асноўных частак, дэталей, падбор неабходных для канструявання дэталей (па памеры, форме, колеры), змацаванне дэталей, варыятыўнае змяненне і разбор створаных пабудоў.

Прыкладная тэматыка канструкцый: домік, гараж для дзвюх машын, пешаходны мост праз шырокую раку, высокі аўтамабільны мост з двума крутымі спускамі, цягнік, тралейбус, трамвай, легкавы аўтамабіль і інш. (пластмасавы блочны канструктар) і інш.

Канструяванне з буйнагабарытных модуляў

Адрозніванне буйных модуляў па форме (куб, шар, цыліндр, прызма і інш.), памеры.

Прымяненне спосабаў канструявання плоскасных малюнкаў (падбор дэталей па форме, памеры, колеры, выкладванне рознакаляровых узораў і г. д.), аб'ёмных канструкцый (перанос дэталей да месца пабудовы, размяшчэнне дэталей гарызантальна і вертыкальна, змацаванне дэталей з дапамогай кантактнай стужкі ці спецыяльных мацаванняў, змяненне прасторавага размяшчэння дэталей у адпаведнасці з іх функцыянальнасцю і г. д.).

Устанаўленне залежнасці паміж устойлівасцю канструкцыі і размяшчэннем яе дэталей (каб вежа не ўпала, трэба зрабіць падмурак з самага вялікага куба і паставіць на яго меншыя дэталі); прымяненне спосабаў надання трываласці канструкцыям (ураўнаважванне канструкцыі па краях з дапамогай вялікіх апор).

Канструяванне пабудоў, аб'яднаных агульным сюжэтам (запарк — пабудаваць вальераў, агароджванне вадаёмаў для жывёл; аўтамабіль у гаражы — збор аўтамабіля, гаража з варотамі без даху; казачны замак — будаўніцтва замка з вежамі, маста перад замкам на дзвюх апорах, агароджы вакол замка).

Ужыванне сканструяваных пабудоў у сумеснай гульнявой дзейнасці з аднагодкамі.

Прыкладная тэматыка канструкцый: слімак, зайкава хатка, домікі трох парасят, казачная вежа, замак Ката ў ботах, бальніца доктара Айбаліта, аўтамабіль «Хуткая дапамога» і інш.

Рэалізацыя зместу канструктыўнай дзейнасці з выхаванцамі ад 4 да 5 гадоў разлічана на 1 год (28 гадзін).

Старшая група (ад пяці да сямі гадоў)

Задачы:

развіваць прасторавае і алгарытмічнае мысленне, разумовыя працэсы, зрокава-рухальную каардынацыю, вакамер;

вучыць:

самастойна выконваць правілы бяспечных паводзін падчас канструявання;

самастойна параўноўваць і групуваць канструкцыі (будынкі, масты, транспартныя сродкі і г. д.), вызначаць іх асноўныя функцыянальныя часткі і дэталі, прасторавае становішча, устанаўліваць залежнасць паміж асаблівасцямі канструкцыі аб'екта і яго функцыянальным прызначэннем, вызначаць колькасць дэталей у канструкцыі, ажыццяўляць падбор дэталей, неабходных для канструявання (па форме, памеры, колеры);

самастойна адрозніваць і называць асноўныя дэталі канструктараў розных відаў; канструктыўныя асаблівасці буйнагабарытных мяккіх модуляў (форма, памер, колер, вага); віды мадэлей (дынамічныя, нерухомыя, нерухомыя з дынамічнымі часткамі і інш.);

самастойна канструяваць па ўзоры, умовах, тэме, схеме, задуме з дэталей канструктараў розных відаў (блочны, магнітны, з балтавымі злучэннямі, электронны і інш.) і буйнагабарытных мяккіх модуляў разнастайныя канструкцыі (будынкі, транспартныя сродкі, казачныя героі і інш.); канструяваць па схеме простыя электрычныя ланцугі без паяння з дэталей электроннага канструктара; прымяняць і складаць схему, чарцёж для канструявання пабудовы;

асвойваць спосабы камп'ютарнага канструявання (параўноўваць аб'ёмныя і плоскія фігуры, канструяваць простыя двухмерныя і трохмерныя камп'ютарныя мадэлі аб'ектаў навакольнага свету, свабодна відазмяняць створаныя праекцыі, дадаючы дэталі, змяняючы памер, колер, круцячы мадэлі ў розных кірунках);

прымяняць спосабы канструявання дынамічных мадэлей з дэталей робататэхнічных канструктараў, праграмавання і складання простага алгарытму руху робататэхнічных цацак;

развіваць актыўныя пазнавальныя адносіны да навакольнага свету, цікавасць да навукі, тэхнікі, адукацыйнай робататэхнікі, праграмавання, пазнавальна-даследчай і эксперыментальнай дзейнасці;

выхоўваць эмацыянальна-каштоўнасныя адносіны да роднага краю, дасягненняў беларускіх навукоўцаў у галіне навукі і тэхнікі; жаданне абменьвацца ведамі і вопытам пра тэхнічнае канструяванне з аднагодкамі і дарослымі; гатоўнасць да ўдзелу ў мерапрыемствах у сферы тэхнічнай творчасці, выставах, конкурсах;

зацікавіць дарослых у актыўным удзеле ў сумесным з выхаванцамі канструяванні, праграмаванні і дэманстрацыі робататэхнічных мадэлей.

Змест навучання

Канструяванне з дэталей канструктараў

Выкананне правіл бяспечных паводзін падчас тэхнічнага канструявання з дэталей канструктараў розных відаў (блочны, магнітны, з балтавымі злучэннямі, электронны і інш.), асцярожнае карыстанне дэталямі з вострымі краямі (шруба, штыфт і інш.), дробнымі дэталямі.

Адрозніванне відаў канструктараў (магнітны, з балтавымі злучэннямі, электронны і інш.), называнне дэталей канструктараў розных відаў, вызначэнне іх канструктыўных характарыстык (памер, форма, матэрыял).

Дабудоўванне гатовых блокаў-каркасаў рознай канфігурацыі з дэталей пластмасавых блочных канструктараў (доўгі, шырокі брускі, Т- і П-падобныя фігуры), канструяванне па ўзоры, умовах, тэме, задуме будынка, транспартных сродкаў, казачных герояў і іх жылля, ужыванне спосабаў канструявання па схеме (вывучэнне схемы, пазнаванне адных і тых жа дэталей у розных праекцыйных малюнках, вызначэнне іх колькасці, размяшчэння, прымяненне атрыманай інфармацыі ў канструяванні, дапаўненне і складанне схемы).

Засваенне спосабаў канструявання з дэталей электроннага канструктара, збор электрычнага ланцуга без паяння па схеме (супастаўленне асноўных дэталей канструктара з умоўнымі абазначэннямі на схеме, размяшчэнне дэталей на празрыстай плаце, паслядоўнае змацаванне іх пры дапамозе электраправодных палосак-кнопак); праяўленне цікавасці да ўстройства бытавых прыбораў (дыскавы тэлефон, вентылятар, электрычны званок, радыёпрыёмнік і інш.).

Прымяненне спосабаў калектыўнага канструявання па тэме з дэталей канструктараў розных відаў (магнітны, з балтавымі злучэннямі, электронны і інш.), вызначэнне тэмы канструявання, размеркаванне працы, выбар матэрыялу, паслядоўнае ўзвядзенне канструкцыі, стварэнне агульнай схемы пабудовы на паперы, пераўтварэнне пабудовы ў залежнасці ад прызначэння, аб'яднанне створаных пабудоў у адпаведнасці з агульнай задумай.

Прыкладная тэматыка тэхнічных канструкцый: домікі для гнома і волата, небаскробы, будынкi з дахамi розных форм, самалёт, верталёт, метро, падводная лодка, касмічны карабель, Змей Гарыныч, Дзед Мароз, конь, карова, слон, жыраф, сабака (з дэталей пластмасавага блочнага канструктара) і інш.

Канструяванне з буйнагабарытных модуляў

Прымяненне спосабаў аб'ёмнага канструявання з буйнагабарытных модуляў; замена адной дэталі іншымі ў розных камбінацыях (куб — гэта дзве цаглінкi ці дзве трохгранныя прызмы), змяненне прасторавага размяшчэння модуляў у адносінах адзін да аднаго, захоўваючы трываласць, устойлівасць канструкцыі.

Канструяванне пабудовы па ўмовах: выкарыстанне розных колераў (чароўны замак з рознакаляровымі дахамі і інш.), спалучэнне двух колераў на адной грані модуля (крэпасць з фасадам з рознакаляровых кубоў, размешчаных у шахматным парадку, і г. д.), падбор модуляў адной формы (арэна цырка з бар'ерам з кубоў, мост з апорамі з цыліндраў і інш.).

Стварэнне розных канструкцый для гульняў, спартыўных спаборніцтваў, якія адпавядаюць росту дзіцяці, функцыянальнаму прызначэнню пабудоў.

Прыкладная тэматыка тэхнічных канструкцый: крэпасць з фасадам з рознакаляровых кубоў, будынкi Сонечнага горада, казачны замак з рознакаляровымі вежамі, карэта для Папялушкі, цыркавая арэна, вальеры ў заапарку, куфар пірата, парк адпачынку, параход, ледакол (з дэталей набору для аб'ёмнага канструявання) і інш.

Камп'ютарнае канструяванне

Адрозніванне і называнне асноўных частак камп'ютара (экран, клавіятура, сістэмны блок, камп'ютарная мыш), прызначэнне клавiш клавіятуры (уверх, уніз, направа, налева), карыстанне камп'ютарнай мышшу.

Вызначэнне ў прадметаў прымет формы, велічыні, аб'ёмнасці; адрозніванне фігуры (плоскасная: квадрат, круг, прамавугольнік, трохвугольнік і аб'ёмная: куб, шар, цыліндр, прызма, піраміда), складанне плоскаснай фігуры з частак рознай канфігурацыі, вызначэнне аб'ёмнай фігуры па іх плоскасным малюнку, паказванне стараны (грані) у аб'ёмных прадметах, адрозніванне франтальнай і профільнай праекцыі прадмета, вызначэнне формы прадмета па адной з яго старон, па выглядзе спераду, збоку, зверху.

Засваенне спосабаў пабудовы двухмерных і трохмерных праекцый прадметаў (дом з трохвугольным дахам, мост з прамавугольнымі апорамі і інш.) па ўзоры, па схеме, па ўмовах; выбар неабходных дэталей для стварэння камп'ютарнай мадэлі, перацягванне іх на рабочую вобласць, змяненне іх колеру, формы, памеру; набліжэнне, аддаленне, кручэнне створанай канструкцыі, паказванне і называнне кірунку кручэння малюнка на экране (уверх, уніз, убок, направа, налева); стварэнне камп'ютарнай мадэлі прадмета па найбольш інфарматыўным малюнку (выглядзе спераду і інш.).

Стварэнне пабудовы з дэталей пластмасавага блокавага канструктара па створаных камп'ютарных мадэлях.

Прыкладная тэматыка камп'ютарных мадэлей: домік для Чабурашкі, будынкі і масты для жыхароў планеты Кубарыя, вясёлыя снегавікі, залаты ключык і інш.

Канструяванне дынамічных мадэлей

Выкананне правіл бяспечных паводзін падчас канструявання дынамічных мадэлей, асцярожнае карыстанне дробнымі дэталямі робататэхнічнага канструктара.

Адрозніванне відаў мадэлей па характары руху: статычная мадэль нерухомая (дом, мост і інш.), статычная мадэль з дынамічнымі элементамі нерухомая, але яе часткі рухаюцца (млын, карусель і інш.), дынамічная мадэль перамяшчаецца ў прастору (робат-танцор і інш.).

Канструяванне статычных мадэлей з рухомымі элементамі рычажнага тыпу — цацкі-дзяргунчыкі з кардону і дадатковага матэрыялу (перанос выкрайкі асноўных дэталей на кардон, выразанне дэталей, рухоме злучэнне дэталі рычага з асноўнай нерухомай дэталлю, ніткай для перадачы руху ад адной часткі цацкі да іншай).

Адрозніванне дэталей для канструявання простых дынамічных мадэлей (кола, рычаг, ролік, вось), канструяванне дынамічных мадэлей па ўзоры, схеме, умовах (лодка, пагрузчык і інш.), эксперыментаванне з мадэлямі для вызначэння іх устойлівасці.

Адрозніванне і называнне асноўных дэталей адукацыйнага робататэхнічнага канструктара для канструявання робататэхнічнай цацкі (зубчастае кола, шасцярня, вось, эластычны рэмень, серваматор, датчык, пульт дыстанцыйнага кіравання), засваенне спосабаў канструявання па схеме (канструяванне нерухомай асновы мадэлі з пластмасавых блокаў, змацаванне рухомах дэталей, падключэнне серваматора).

Складанне простых кіравальных алгарытмаў руху для сканструяванай робататэхнічнай цацкі (перацягванне візуальных блокаў на экране камп'ютарнай мышшу, складанне з іх паслядоўнага ланцужка дзеянняў, праграмаванне рухаў мадэлі па адным параметры (кірунак руху, скорасць, нахіл)); разуменне ўзаемасувязі праграмавання і механізмаў руху робататэхнічнай цацкі; адрозніванне па колеры, піктаграмах, візуальных блоках, цыклах праграм (запуск, спыненне).

Прыкладная тэматыка дынамічных мадэлей: жаба, козлік (з кардону і іншага матэрыялу); перакідныя арэлі, карусель, усюдыход, лодка з ветразем, разумны ваўчок, пагрузчык (з дэталей набору «Мае першыя механізмы»); птушкі-танцоры, малпачка-барабаншчык, галодны кракадзіл, леў, які рыкае, трус, самалёт, кола агляду, робат-танцор (з дэталей адукацыйнага робататэхнічнага канструктара).

Рэалізацыя зместу канструктыўна-тэхнічнай дзейнасці з выхаванцамі ад 5 да 7 гадоў разлічана на 1 год (28 гадзін).

Дадатак 6
да вучэбнай праграмы
дашкольнай адукацыі
(у рэдакцыі пастановы
Міністэрства адукацыі
Рэспублікі Беларусь
30 лістапада 2017 г. № 156)

Адукацыйная вобласць: **МАСТАЦТВА** **Творчая майстэрня**

Мэта: назапашванне спосабаў стварэння дэкаратыўных малюнкаў, выкарыстання матэрыялаў, прымянення мастацкіх тэхнік у дэкаратыўнай дзейнасці, вопыту ўспрымання дэкаратыўнасці твораў прыкладнога мастацтва.

Сярэдняя група (ад чатырох да пяці гадоў)

Задачы:

Развіваць эмацыянальна-пазітыўныя адносіны да прадметаў дэкаратыўна-прыкладнога мастацтва, дэкаратыўнай дзейнасці, эстэтычныя пачуцці (пачуццё колеру, кампазіцыі, рытму).

Вучыць спазнаваць асаблівасці розных вырабаў дэкаратыўна-прыкладнога мастацтва (традыцыйнасць, прастата форм, стрыманасць дэкаратыўнага рашэння), іх сродкі выразнасці, спосабы дэкарыравання (паўтор, чаргаванне, сіметрыя).

Фарміраваць творчае ўяўленне, дэкаратыўныя ўменні; садзейнічаць засваенню спосабаў і тэхнік дэкаратыўнага роспісу.

Выхоўваць устойлівую цікаvasць да сумеснай з дарослым і самастойнай дэкаратыўнай дзейнасці.

Змест навучання

Успрыманне дэкаратыўна-прыкладнога мастацтва

Адрозніванне некаторых відаў дэкаратыўна-прыкладнога мастацтва Рэспублікі Беларусь і іншых народаў (кераміка, ткацтва, вышыўка, вырабы з саломкі), асаблівасцей беларускага дэкаратыўна-прыкладнога мастацтва (традыцыйнасць, прастата форм, стрыманасць дэкаратыўнага рашэння, перавага геаметрычнага арнаменту), відаў роспісаў (агоўскі, давід-гарадоцкі і інш.).

Разуменне зместу твораў дэкаратыўна-прыкладнога мастацтва, вызначэнне іх выразных сродкаў (колераў, кампазіцыя, форма, рытм), праяўленне эмацыянальнай рэакцыі пры ўспрыманні твораў мастацтва.

Вызначэнне прызначэння розных вырабаў дэкаратыўна-прыкладнога мастацтва (для практычнага ўжывання ў побыце і для ўпрыгожвання побыту), кампазіцыйных асаблівасцей іх дэкарыравання (паўтор узору, чаргаванне, сіметрыя), уяўленне пра значэнне простых вобразаў-сімвалаў у

арнаментальным мастацтве Беларусі (дрэва жыцця, знакі-сімвалы сонца, зямлі, маці).

Дэкарыраванне (Дэкаратыўны роспіс)

Вызначэнне, называнне і выкарыстанне колеру (асноўныя, колеры спектра, цёплыя і халодныя колеры, кантрастныя і блізкія па тоне). Уяўленне пра простыя правілы змешвання колераў.

Адрозніванне і выкарыстанне простых схем рытмічнай пабудовы стужачнага і сеткаватага арнаментаў, засваенне спосабаў выканання арнаментальных элементаў беларускага арнаменту і іншых роспісаў (прыёмы пэндзлевага роспісу, работа тычком у працэсе самастойнага выканання арнаменту на аснове паўтору, варыяцый па матывах народнага арнаменту).

Выкананне ўзораў з простых элементаў (мазкі, кропкі, прамыя і ломаныя лініі, дугі, кругі, вугалкі, ромбікі), стылізаваных раслінных элементаў (кветкі, лісце, ягады); авалоданне прыёмамі пабудовы ўзору на паперы асноўных форм: паласе (рытмічнае паўтарэнне аднаго элемента, чаргаванне пры гэтым каляровых плям), квадраце (рытмічнае размяшчэнне элементаў: на ўсёй плоскасці; па вуглах і ў цэнтры; па вуглах, у цэнтры і па баках), крузе (на ўсёй плоскасці; у цэнтры; па краі).

Дэкарыраванне сілуэтных малюнкаў (спадніцы, фартухі, паясы, падносы, талеркі, сурвэткі), улік адпаведнасці ўзору форме вырабу, рытмічнасці размяшчэння аднародных элементаў (па вуглах — круг і кропкі, а ў цэнтры — кольца і кружок), рытмічнасці размяшчэння каляровых плям (ва ўсіх чатырох вуглах элементы аднаго колеру).

Назапашванне вопыту стварэння індывідуальных і калектыўных работ, творчага вопыту самастойнага складання кампазіцый па матывах народнай творчасці (на аснове варыяцый, імправізацый), рэалізацыя ўласнай творчай задумы з выкарыстаннем вывучаных спосабаў і тэхнік малюнка.

Прыкладная тэматыка дэкаратыўных работ: «Беларускія ўзоры», «Букет», «Узоры на талерцы», «Спаднічка для лялькі Машы», «Дэкаратыўная сурвэтка», «Упрыгожым фартух беларускім арнаментам», «Распішы паднос», «Прыгожы пояс», «Кветкі і матылькі», «Купальскі вянок» і інш.

Рэалізацыя зместу дэкаратыўнай дзейнасці з выхаванцамі ад 4 да 5 гадоў разлічана на 1 год (28 гадзін).

Старшая група (ад пяці да сямі гадоў)

Задачы:

Развіваць выяўленчыя і творчыя здольнасці, цікавасць да эксперыментальнага засваення мастацкіх матэрыялаў, выяўленчых тэхнік;

Вучыць спазнаваць сродкі выразнасці прадметаў прыкладнага мастацтва, спосабы стварэння выцінанкі (сіметрычны, разеткавы, рапортны) і спосабы дэкаратыўнага роспісу на геаметрычных формах, сілуэтных малюнках;

Фарміраваць творчае ўяўленне, выяўленчыя і тэхнічныя ўменні (навыкі дэкарыравання, выразання) пры стварэнні дэкаратыўных прадметаў;

Выхоўваць эстэтычныя пачуцці; эстэтычныя адносіны да прадметаў прыкладнога мастацтва і жаданне ствараць дэкаратыўныя прадметы разам з дарослым і самастойна.

Змест навучання

Успрыманне дэкаратыўна-прыкладнога мастацтва

Адрозніванне і аналіз відаў дэкаратыўна-прыкладнога мастацтва Рэспублікі Беларусь і іншых народаў (кераміка, выцінанка, мастацкі роспіс), разуменне іх сродкаў выразнасці, аўтарскай ідэі.

Разуменне прыкладнога характару і эстэтыкі прадметаў побыту. Праяўленне эмацыянальнага водгуку на эстэтычныя якасці твораў дэкаратыўна-прыкладнога мастацтва (кераміка, выцінанка, мастацкі роспіс).

Аналіз асаблівасцей беларускага дэкаратыўна-прыкладнога мастацтва (традыцыйнасць, каларыт, кампазіцыйнае рашэнне, элементы арнаменту).

Разуменне ўзаемасувязі формы вырабу і арнаменту. Пазнаванне і разуменне адметных асаблівасцей традыцыйных мастацкіх промыслаў Беларусі (кераміка, выцінанка, мастацкі роспіс), іх агульных рыс.

Улік узаемасувязі формы аб'екта з яго функцыянальным прызначэннем, матэрыялам, упрыгожваннем у працэсе эстэтычнага аналізу прадметаў дэкаратыўна-прыкладнога мастацтва (кераміка, выцінанка, мастацкі роспіс).

Параўнанне і аналіз розных арнаметаў (геаметрычны, раслінны, камбінаваны), разуменне значэння рытму і сіметрыі ў арнаменце.

Аналіз некаторых аспектаў працы майстра прыкладнога мастацтва.

Дэкарыраванне (Дэкаратыўны роспіс, выцінанка)

Стварэнне дэкаратыўных прадметаў (выцінанка, нанясенне дэкаратыўнага роспісу) з выкарыстаннем сродкаў мастацкай выразнасці (лінія, рытм, сілуэт, колер, прапорцыі, форма, кампазіцыя).

Засваенне дэкаратыўных элементаў арнаменту: геаметрычныя (васьмівугольная разетка); раслінныя (жолуд, каласок).

Стварэнне дэкаратыўных кампазіцый на геаметрычных формах, сілуэтных асновах, аб'ёмных вырабах.

Эксперыментаванне з выяўленчымі, прыроднымі, дадатковымі матэрыяламі (спалучаць іх фактуры), сродкамі выразнасці.

Засваенне спосабаў стылізацыі прыродных форм для дэкарыравання вырабу, стварэнне дэкаратыўных кампазіцый на паласе паперы, на квадраце, прамавугольніку, крузе, авале, сілуэтах адзення, аб'ёмных вырабах (сеткаваты, восевы прынцып пабудовы).

Засваенне пластычных уласцівасцей паперы, спосабаў складвання і выразання выцінанкі: сіметрычнай (скласці паперу на 2 роўныя часткі),

разеткавай (скласці паперу адносна цэнтра), рапортнай (скласці паперу гармонікам).

Выкарыстанне пры вырабе дэкаратыўных прадметаў уяўлення пра кампазіцыйнае, каларыстычнае рашэнне, традыцыйныя выяўленчыя матывы выцінанак, мастацкага роспісу.

Выкарыстанне розных спосабаў для выразання выцінанкі па задуме (сіметрычная, разеткавая, рапортная), лепкі вырабу з гліны, пластыліну, салёнага цеста (канструктыўны, пластычны, змешаны, скульптурны, рэльефны, стужачны), нанясення дэкаратыўнага роспісу.

Выкананне ўзору ў вызначанай колеравай гаме, характэрнай для кожнага віду народнага дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва, у цёпрых ці халодных тонах і да т.п.

Засваенне тэхнічных прыёмаў малявання: правільна карыстацца алоўкам і пэндзлем, рэгуляваць тэмп і амплітуду рухаў рукі пры зафарбоўванні дробных і буйных малюнкаў, сілу націску на аlovak.

Засваенне прыёмаў нанясення розных мазкоў (у розных кірунках для малявання кветак, пялёсткаў, лісця), колеравай палітры ў кожным відзе роспісу.

Ажыццяўленне самастойнага пошуку каларыстычнага і кампазіцыйнага рашэння, ступені насычанасці і колеравага спалучэння дэкаратыўных элементаў, выбару мастацкіх матэрыялаў.

Прымяненне выяўленчага вопыту выразання, дэкаратыўнага роспісу, творчасці пры рашэнні новых выяўленчых задач.

Прыкладная тэматыка дэкаратыўных работ: «Чароўнае дрэва», «Птушкі», «Веер», «Сняжынка», «Калядны анёл», «Паштоўка-валянцінка», «Дэкаратыўная закладка», «Сурвэтка», «Цуд-узоры», «Матылёк».

Рэалізацыя зместу дэкаратыўнай дзейнасці з выхаванцамі ад 5 да 7 гадоў разлічана на 1 год (28 гадзін).

Дадатак 7
да вучэбнай праграмы
дашкольнай адукацыі
(у рэдакцыі пастановы
Міністэрства адукацыі
Рэспублікі Беларусь
30 лістапада 2017 г. № 156)

Адукацыйная вобласць: ФІЗІЧНАЯ КУЛЬТУРА

Дзіцячы фітнес

Мэта: гарманічнае развіццё выхаванцаў ад 4 да 7 гадоў у спартыўна-танцавальнай дзейнасці.

Сярэдняя група

(ад чатырох да пяці гадоў)

Задачы:

развіваць эмацыянальна-пазітыўныя адносіны да зместу спартыўна-танцавальнай дзейнасці (пачуццё рытму, мышачная памяць, хуткасць рухальнай рэакцыі; прасторавая арыентацыя); сенсорныя здольнасці (слыхавы аналіз, дзеянні па сігнале, хуткасць рэакцыі на колер, гук, умоўны сігнал, музычнае суправаджэнне);

вучыць спосабам бяспечнага выканання рухаў з відаў спорту (гульнявыя віды, гімнастыка) з прадметамі і без іх, са спартыўным інвентаром (рознага аб'ёму, масы, велічыні, формы), спартыўна-танцавальных кампазіцый пад музычнае суправаджэнне;

фарміраваць уменні якасна выконваць гульнявыя заданні з відаў спорту і танцавальных кампазіцый; адэкватна ацэньваць свае вынікі; абагульняць уяўленні пра прыметы, якасці, уласцівасці, прызначэнне, спосабы ўжывання спартыўнага інвентару і абсталявання;

выхоўваць устойлівую цікавасць да сумеснай з дарослым і самастойнай спартыўна-танцавальнай дзейнасці.

Змест навучання

Азнямленне з рухамі з відаў спорту і фітбол-гімнастыкі

Знаёмства з відамі спорту (футбол, хакей, баскетбол, настольны тэніс, гімнастыка), рухамі (кідок, перадача, вядзенне, удар; адной, дзвюма рукамі (нагамі), зверху, знізу, ад грудзей) з відаў спорту, іх параўнанне і супастаўленне.

Выкананне гульнявых заданняў са спартыўным інвентаром і абсталяваннем з відаў спорту (футбол, хакей, баскетбол, настольны тэніс, гімнастыка), спазнанне іх уласцівасцей (мяккі, цвёрды, гумовы, пластмасавы), супастаўленне са спосабамі рухальных дзеянняў: з мячом рознай масы (лёгкі — кідаць, цяжкі — каціць і г. д.), велічыні (маленькі — кідаць, вялікі — перадаваць і г. д.).

Адрозніванне спартыўнага інвентару па якасці (гладкі, калючы, шурпаты і інш.), па функцыях (апора, перашкода, абцяжарванне, арыенцір, амартызатар, трэнажор, масажор), відзе спорту (футбольны, баскетбольны, хакейны, тэнісны інвентар).

Засваенне спосабаў выканання гульнявых заданняў і гульнявых практыкаванняў (перадача ў пары, тройцы, групе і г. д.), параўнанне складанасці выканання гульнявых заданняў, каардынацыя мышачных намаганняў, выкананне заданняў па малюнку, з інвентаром рознай масы, велічыні.

Параўнанне і супастаўленне мышачных намаганняў у дзеяннях са спартыўным інвентаром рознай масы і аб'ёму, выкананне гульнявых заданняў у розным тэмпе, з рознай сілай, у розных кірунках, адной (дзвюма) рукамі, праз перашкоду, каардынацыя мышачных намаганняў у працэсе руху, на месцы, з паваротам, у хадзьбе, правай (левай, дзвюма) рукамі з дадатковымі заданнямі (прыстаўным крокам, крокамі назад, у павароце з апорай на адну нагу); змяненне кірунку перамяшчэння рознымі спосабамі (агібае прадметы, прасоўваецца наперад, назад, прыстаўным крокам).

Выкананне гульнявых практыкаванняў на фітболе, спазнанне яго ўласцівасцей (апора, перашкода, амартызатар, масажор), супастаўленне сілы мышачных намаганняў пры выкананні з розных зыходных становішчаў (седзячы на фітболе; лежачы на фітболе; седзячы, ногі на фітболе; лежачы, рукі на фітболе; седзячы, рукі на фітболе), амплітуды рухаў (невялікая, магчымая), пад музычнае суправаджэнне.

Развучванне рухаў з відаў спорту і фітбол-гімнастыкі

Выкананне рухаў і іх разнавіднасцей (напрыклад, кідок мяча пасля адскоку, перадача мяча пасля вядзення, вядзенне мяча пасля лоўлі, удар мяча пасля ўтрымання і захопу) з відаў спорту (хакей, футбол, баскетбол, тэніс) і танцавальных кампазіцый (крокі, прыскокі, кручэнні, павароты, утрыманне раўнавагі, каардынаваныя рухі рук і ног).

Выкананне вядзення мяча (баскетбол, футбол, хакей), адбівання мяча (тэніс, баскетбол, хакей, футбол), гульнявыя заданні з ракеткай (адбіванне, набіванне, удар), з клюшкай (вядзенне, удар, перадача), удары ў цэль, удалечыню (футбол, хакей, тэніс, баскетбол).

Супастаўленне мышачных намаганняў пры выкананні рухаў на апоры — з апорай, пераадоленні — агібанні перашкод, з выкарыстаннем абцяжарванняў — супраціўленняў, у дзеяннях па арыенцірах — паміж арыенцірамі, на вялікай — малой пляцоўцы (футбол, баскетбол, хакей, тэніс).

Выкананне пад музычнае суправаджэнне практыкаванняў на каардынацыю (утрымлівае, ухіляецца, абганяе, уцякае і інш.), з розных зыходных становішчаў (лежачы, седзячы, стоячы, у хадзьбе, у бегу), на развіццё мышачнай сілы (з абцяжарваннем, з супраціўленнем, з рознай масай спартыўнага інвентару), на развіццё пачуцця рытму, хуткасці рухальнай рэакцыі.

Выкананне пад музычнае суправаджэнне рухаў спартыўна-танцавальных кампазіцый (крокі, павароты, кручэнні, кружэнні, прысяданні, прыскокі, захаванне статычнага напружання ў стойках са спартыўным інвентаром).

Выкананне пад музычнае суправаджэнне танцавальных крокаў (з выкарыстаннем фітбола) у спалучэнні з рухамі рук, нахіламі, паваротамі, прыскокамі і з захаваннем раўнавагі, арыентуючыся ў прасторы пры перастраеннях, узгадняючы дзеянні з аднагодкамі.

Дэманстрацыя спартыўных і танцавальных кампазіцый

Арыентацыя ў паслядоўнасці чаргавання спартыўных і танцавальных кампазіцый, па заданні дарослага выкананне функцыі іграка ці танцора, узгадненне танцавальных рухаў з аднагодкамі пад музычнае суправаджэнне.

Дэманстрацыя паслядоўнасці танцавальных рухаў у спалучэнні з элементамі відаў спорту (вядзенне, падкіданне, пракочванне), з выкарыстаннем фітбола пад музычнае суправаджэнне.

Удзел у абмеркаванні зместу спартыўна-танцавальнай дзейнасці, сюжэту пастаноўкі спартыўна-танцавальных кампазіцый, прайграванне правіл гульнявых дзеянняў; аналізе спартыўна-танцавальнай дзейнасці, выказванне меркавання пра ўласны ўдзел, пазітыўнае ацэньванне дзеянняў аднагодкаў.

Рэалізацыя зместу спартыўна-танцавальнай дзейнасці з выхаванцамі ад 4 да 5 гадоў разлічана на 1 год (28 заняткаў).

Старшая група (ад пяці да сямі гадоў)

Задачы:

развіваць спартыўна-танцавальныя здольнасці ў групавых і камандных дзеяннях з аднагодкамі і дарослымі пад музычнае суправаджэнне; здольнасці арыентавацца ў прасторы і часе (захоўваць дыстанцыю, інтэрвал, рытм, хуткасць, дакладнасць, кірунак і спосабы перамяшчэнняў);

вучыць узгадняць рухі ў парных і групавых практыкаваннях, спартыўна-танцавальных кампазіцыях пад музычнае суправаджэнне з выкарыстаннем спартыўнага інвентару і абсталявання з відаў спорту і танцавальнымі атрыбутамі ў спартыўных і танцавальных рухах, у індыўідуальных і групавых ці камандных дзеяннях;

выхоўваць эстэтычныя пачуцці, жаданне сістэматычна дэманстраваць вынікі спартыўна-танцавальнай дзейнасці з дарослымі, аднагодкамі і самастойна.

Змест навучання

Азнямленне з рухамі з відаў спорту і аэробікі

Называнне відаў спорту і дэманстрацыя асноўных гульнявых і танцавальных рухаў у парах, групх, камандах (падача, перадача, кідкі,

вядзенне, адбіванне, танцавальныя крокі, павароты, кружэнні, танцавальныя перастраенні), выкананне рухаў (хадзьба, бег, скачкі, кідкі, лажанне), параўнанне і супастаўленне рухаў з відаў спорту (кідкі, перадачы, удары) і танцавальных кампазіцый (становішча апорнай нагі, выразная пластыка рук, кручэнне і г. д.).

Выкананне танцавальных рухаў (крокі, павароты, развароты, перастраенні) са спартыўным інвентаром і абсталяваннем з відаў спорту (мячы, гімнастычныя палкі, бубны, ракеткі і інш.), рухальных дзеянняў у парах, груп (танцавальныя рухі са стужкамі, мячамі, на фітболе і г. д.) пад музычнае суправаджэнне.

Узгадненне рухаў з відаў спорту (прыстаўны крок, хадзьба з выпадамі, прысяданні, прыскокі) з танцавальнымі крокамі, каардынацыя мышачных намаганняў, арыенціроўка ў прасторы пры перастраеннях, выкананне групавых практыкаванняў з танцавальнымі атрыбутамі (стужкі, пампоны, стэпы і інш.) пад музычнае суправаджэнне.

Развучванне рухаў з відаў спорту і аэробікі

Называнне відаў спорту (футбол, хакей, баскетбол, тэніс), дэманстрацыя рухаў, засвоеных у парах і груп (перадача спосабамі зверху, знізу, ад грудзей рукамі, наскон нагі, на тэніснай ракетцы ўнутраным, знешнім бокам; кідкі спосабамі зверху, знізу, ад грудзей, вядзенне нагой і рукой, камандныя дзеянні па правілах відаў спорту пад музычнае суправаджэнне).

Выкананне спартыўна-танцавальных рухаў (вядзенне і перадача мяча з прыскокамі, перадача мяча з кручэннямі, набіванне мяча ракеткай з кружэннем і інш.) пад музычнае суправаджэнне.

Выкананне рухаў на стэпах, на фітболе.

Удзел у спаборніцтвах па правілах відаў спорту (парнай гульні з перадачамі і г. д.), дэманстрацыя танцавальных рухаў у парах (кручэнні, павароты, кружэнні, перамяшчэнні) пад музычнае суправаджэнне.

Дэманстрацыя ў спартыўна-танцавальных кампазіцыях гарманічных рухаў і поз, пластычнай выразнасці і мімікі, дынамікі тэмпу і рытму рухаў, выкананне базавых танцавальных парных рухаў у звязках (выцягванне, згібанне, адкрыванне, закрыванне, слізганне, пад'ёмы і да т. п.), ацэньванне іх выканання.

Выкананне пад музычнае суправаджэнне групавых танцавальных кампазіцый са спартыўным інвентаром (фітбол, гімнастычная палка, мяч і інш.), спартыўным абсталяваннем (скейт і інш.), танцавальнымі атрыбутамі (пампоны, бубны, свісткі і інш.).

Супастаўленне мышачных намаганняў (моцна, слаба, доўга, хутка, рытмічна), арыенціроўка ў перастраеннях (круг, шарэнга, калона, ромб), звязках у танцавальных кампазіцыях у групавым выкананні, захаванне прасторавага малюнка спартыўна-танцавальнай кампазіцыі.

Дэманстрацыя спартыўна-танцавальных кампазіцый

Выкананне групавых спартыўна-танцавальных кампазіцый пад музычнае суправаджэнне: выкананне пластычных рухаў, спалучэнне мімікі з рухамі і вобразам, рэгуляванне тэмпу і рытму ў адпаведнасці з музычным суправаджэннем, утрыманне поз без хістання.

Дэманстрацыя засвоеных рухаў у групавых і камандных спаборніцтвах па відах спорту (футбол, хакей, баскетбол, тэніс) і танцавальных кампазіцыях на фітболах, стэпах, акрабатыкі (мост, шпагат, паўшпагат, «кошык» і інш.) са спартыўным інвентаром і танцавальнымі атрыбутамі (мячы, стужкі, «парашут», пампоны, бубны, свісткі) пад музычнае суправаджэнне.

Дэманстрацыя артыстызму, тэхнічнага выканання групавых спартыўна-танцавальных кампазіцый пад музычнае суправаджэнне.

Рэалізацыя зместу спартыўна-танцавальнай дзейнасці з выхаванцамі ад 5 да 7 гадоў разлічана на 1 год (28 заняткаў).

Дадатак 8
да вучэбнай праграмы
дашкольнай адукацыі
(у рэдакцыі пастановы
Міністэрства адукацыі
Рэспублікі Беларусь
30 лістапада 2017 г. № 156)

Адукацыйная вобласць: ФІЗІЧНАЯ КУЛЬТУРА
Юныя турысты
(ад пяці да сямі гадоў)

Мэта: забеспячэнне высокага ўзроўню здароўя дзяцей, развіццё навыкаў здаровага ладу жыцця, выхаванне фізічнай культуры асобы сродкамі дзіцячага турызму.

Задачы:

стварыць умовы для развіцця ў дзяцей 5—7 гадоў агульнай вынослівасці, хуткасных, хуткасна-сілавых і агульных каардынацыйных, арыентацыйных здольнасцей, гібкасці;

фарміраваць уяўленні пра правілы паводзін у прыродзе, прыродныя з’явы, віды турызму, пра віды дзейнасці чалавека ў навакольным прыродным асяроддзі (ляснік, турыст, грыбнік, фатограф, рыбак і г. д.);

вучыць арыентавацца на мясцовасці, фарміраваць уменні і навыкі, неабходныя ў пешаходных і лыжных прагулках-паходах;

фарміраваць уяўленні пра родны край.

Рэсурсавае забеспячэнне.

Гульнявыя комплексы, турысцкія палосы перашкод, асабістая і калектыўная амуніцыя.

Формы і метады работы.

Аптымальныя формы рэалізацыі: экскурсія, прагулка, турысцкая прагулка, фізкультурна-аздараўленчая работа і актыўны адпачынак (далёкія пешаходныя (лыжныя) прагулкі, турысцкія эстафеты, паласа перашкод у фізкультурных забавах і святах).

У рабоце мэтазгодна выкарыстоўваць такія метады, як:

фізічныя практыкаванні, рухальныя заданні з максімальным выкарыстаннем прыроднага і сацыяльнага асяроддзя, якія павышаюць вопыт прасторавай арыентацыі і цікавасць да рухальнай і пазнавальнай дзейнасці;

практыкаванні ў асноўных рухах: кіданне — скачкі, практыкаванні ў раўнавазе — кіданне, прагулка — практыкаванні ў раўнавазе, скачкі — прагулка;

практыкаванні па рацыянальным пераадоленні натуральных перашкод (невялікіх схілаў, раўчукоў, паваленых дрэў), наяўных у прыродным асяроддзі;

хадзьба з грузам (рукзачком не больш за 1,5 кг);

прыёмы «хаджэнне па легендзе», рухальныя заданні з пастановачнымі сітуацыямі, арыенціроўка ў прасторы з дапамогай простых планаў і схем; выкананне турысцкіх практыкаванняў прыкладнога мнагабор'я (завязванне вузлоў на рукзачке, работа з асабістай амуніцыяй, устаноўка палаткі і г. д.) і інш.

Змест

Раздзел «Бяспека жыццядзейнасці».

1. Уступныя заняткі (1 гадзіна).

Прагляд відэаматэрыялаў, тлумачэнне асноўных правіл бяспечных паводзін.

2. Прайграванне праблемных сітуацый (2 гадзіны).

Навучанне дзяцей праз прайграванне складаных сітуацый разнастайным спосабам выхаду з іх.

Раздзел «Краязнаўчыя ўяўленні».

1. Родны край (1 гадзіна).

Фарміраванне ўяўленняў пра родны край, славатасці роднага горада, сяла, сталіцы рэспублікі, сваёй Радзімы.

2. Расліны і жывёлы найбліжэйшага асяроддзя (2 гадзіны).

Сістэматызацыя ведаў пра прыроду (пра сукупнасць раслін і жывёл, якія займаюць вызначаную тэрыторыю, пра групы раслін і жывёл на аснове вылучэння прымет знешняга выгляду і характару ўзаемадзеяння з асяроддзем), сезонныя змяненні ў прыродзе.

Раздзел «Арыенціроўка ў прасторы».

1. Простыя схемы і планы (2 гадзіны).

Уменні:

арыентавацца на лісце паперы (цэнтр, сярэдзіна старон, вуглы);

будаваць простыя планы, чарціць схемы;

арыентавацца ад іншых аб'ектаў, апісваць словамі прасторавыя становішчы, выкарыстоўваючы розныя падставы.

Раздзел «Фізічная падрыхтоўка».

1. Развіццё агульнай вынослівасці (4 гадзіны).

1) хадзьба ў чаргаванні з бегам;

2) хадзьба з пераступаннем цераз траву;

3) хадзьба, бег паміж кустамі са змяненнем кірунку;

4) хуткая хадзьба і бег па слабаперасечанай мясцовасці, па сцяжынцы, пяску, траве ў раўнамерным тэмпе;

5) хадзьба з пераадоленнем натуральных перашкод: пагоркаў, упадзін, пнякоў, хмызнякоў, раўчукоў, лужын;

б) хадзьба, бег «след у след» па свежым снезе;

- 7) перамяшчэнне па снежным пагорку, уздыманне, саскокванне з яго;
- 8) пераадоленне невялікіх травяністых, земляных снежных схілаў рознымі спосабамі;
- 9) спалучэнне працяглай хадзьба, бегу ўмеранай інтэнсіўнасці з рукзачкамі;
- 10) бег, хадзьба па размоклай сцяжынцы, ігліцы, шышках;
- 11) хадзьба, бег у спалучэнні з гульнявымі заданнямі: знаходжанне вуліц, дамоў, розных збудаванняў.

2. Развіццё хуткасных здольнасцей (4 гадзіны).

- 1) хадзьба, бег з паскарэннем, змяненнем кірунку, тэмпу, рытму па сцяжынцы, пад гару, на гару;
- 2) гульнявыя практыкаванні, эстафеты ў спалучэнні са скачкамі праз дрэвы, пні, кіданнем шышак у цэль з розных зыходных становішчаў;
- 3) прабяганне адрэзкаў рознай даўжыні на хуткасць з мэтай знаходжання прадметаў, аб'ектаў;
- 4) эстафеты з турысцкай тэматыкай: устаноўка палаткі, укладка рукзачка).

3. Развіццё хуткасна-сілавых здольнасцей (4 гадзіны).

- 1) хадзьба, бег з паскарэннем, змяненнем кірунку, тэмпу, рытму па сцяжынцы, пад гару, на гару;
- 2) скачкі на дзвюх нагах «вышэй травы», са следу ў след па неглыбокім снезе, «з купіны на купіну»;
- 3) кіданне шышак у цэль, дрэва, гурбу, снежны камяк;
- 4) кіданне на далёкасць — снежак, шышак;
- 5) пераадоленне перашкод з дапамогай вяроўкі — «мятнік»;
- 6) хадзьба з грузам (рукзачок) з пераадоленнем перашкод;
- 7) пераскокванне цераз бардзюр правым (левым) бокам, з дзвюх ног на дзве нагі, з левай на правую нагу;
- 8) гульнявыя практыкаванні, эстафеты ў спалучэнні са скачкамі праз дрэвы, пні, кіданнем шышак у цэль з розных зыходных становішчаў;
- 9) прабяганне адрэзкаў рознай даўжыні на хуткасць з мэтай знаходжання прадметаў, аб'ектаў;
- 10) эстафеты з турысцкай тэматыкай: устаноўка палаткі, укладка рукзачка.

4. Развіццё агульных каардынацыйных, арыентацыйных здольнасцей (4 гадзіны).

- 1) бег са змяненнем кірунку і хуткасці ў гульнявых заданнях: «асальванні» дрэў, кусцікаў;
- 2) бег, хадзьба з пераадоленнем перашкод на мясцовасці — пянёчкаў, раўчукоў, лужын, кусцікаў;

3) бег у хуткім тэмпе вакол ствала дрэва, трымаючыся правай (левай) рукой;

4) скачкі з дакрананнем рукой галінак, якія знаходзяцца на рознай вышыні, тое ж — наском нагі;

5) пераадоленне розных комплексаў перашкод як натуральных, так і спецыяльных (плоцікі, бервяно, дрэвы, горка, вузкія дарожкі, веснічкі, балансіры і г. д.);

6) хадзьба, бег паміж дрэвамі з умацаванымі на іх лічбамі;

7) хадзьба, бег з падлікам дрэў;

8) хадзьба, бег з мэтай знаходжання прадметаў на мясцовасці;

9) хадзьба, бег з вызначэннем свайго месцазнаходжання;

10) хадзьба, бег у спалучэнні з выкананнем гульнявых заданняў: знаходжанне вуліц, дамоў, розных збудаванняў;

11) гульнявыя заданні на вызначэнне кірункаў, адлегласцей з ужываннем схем, планаў;

12) хаджэнне «па легендзе»;

13) хаджэнне «след у след».

5. Развіццё гібкасці (4 гадзіны).

1) падлажанне пад нізка нахіленыя галіны дрэў, кусцікаў рознымі спосабамі (прама, бокам, не дакранаючыся зямлі);

2) перапаўзанне праз паваленыя дрэвы;

3) упаўзанне на горку на чацвярэньках, спаўзанне з яе;

4) пералажанне праз розныя прыродныя перашкоды;

5) махі нагамі, стоячы бокам, абапіраючыся на дрэва;

6) праалажанне паміж побач стаячымі дрэвамі.

Раздзел «Просты дзіцячы турызм».

1. Тэхніка руху ў пешаходных і лыжных паходах (6 гадзін).

Рухацца ў калоне па адным, выконваючы дыстанцыю і правілы бяспекі па сцежцы, лясной дарозе.

Перамяшчацца з рукзачком (вага не большая за 1,5 кг) па перасечанай мясцовасці ў лыжным і пешым паходзе.

Тэхнічна правільна пераадольваць разнастайныя перашкоды: спускі, пад'ёмы па травяністых і заснежаных схілах; пераадольваць «раўчук», «балота», «раку» турысцкімі спосабамі.

2. Гаспадарча-бытавыя навыкі ў дзіцячым турызме (4 гадзіны).

Самастойна ўкладваць рюкзачок.

Даглядаць асабістую амуніцыю (абутак, адзенне, асабісты інвентар).

Дапамагаць кіраўніку ў выбары месца прывалу, уладкаванні бівака.

Устанаўліваць палатку.

Выбіраць і збіраць паліва для вогнішча.

Арганізацыйныя ўмовы рэалізацыі зместу:

Адукацыйны працэс разлічаны на 2 вучэбныя гадзіны на тыдзень (агульная колькасць гадзін у навучальным годзе — 38).